

EKONOMI- HÖGSKOLAN

Företagsekonomiska institutionen

FEKH69

Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå

VT21

Vilken redovisningsprincip kommer den svenska försäkringsbranschen välja?

En kvalitativ studie om vilka faktorer som påverkar onoterade
försäkringsföretags val av redovisningsprincip

Grupp 20:

Emil Adméus 19981223–3378

William Rönnlund 19980623–5199

Petronella Sandberg 19981120–1202

Handledare:

Kristina Artsberg

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Vilken redovisningsprincip kommer den svenska försäkringsbranschen välja? En kvalitativ studie om vilka faktorer som påverkar onoterade försäkringsföretags val av redovisningsprincip.

Seminariedatum: 2 juni 2021

Ämne/kurs: FEKH69 Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 högskolepoäng.

Författare: Emil Adméus, Petronella Sandberg & William Rönnlund

Handledare: Kristina Artsberg

Nyckelord: IFRS 17, redovisningsval, beslutsmotiv, enhetlighet, FFFS 2020:24

Forskningsfråga: Kommer de finansiella företagen att se motiv i att fortsätta tillämpa full IFRS eller kommer företagen finna motiv i att övergå till en lagbegränsad IFRS?

Syfte: Denna studie syftar till att undersöka och analysera onoterade finansiella företags övervägande om val av redovisningsprincip, samt de bakomliggande motiven för företagens ställningstagande.

Metod: Studien har en kvalitativ forskningsstrategi och bygger på fallstudier av sex svenska försäkringsföretag. Fallstudierna har utförts genom semistrukturerade intervjuer samt baserats på publik information. Den erhållna empirin har därefter analyserats utifrån sju faktorer baserad på tidigare forskning gällande frivillig tillämpning av IFRS.

Teoretiska perspektiv: Studiens insamlade empiri har analyserats utifrån en teoretisk referensram bestående av tidigare forskning som konkretiseras till sju faktorer som författarna bedömer vara relevanta samt de teoretiska perspektiven: positiv redovisningsteori, det opportunistiska perspektivet, institutionell teori och isomorfism.

Resultat: Studien finner att fyra av de sex tillfrågade företagen kommer övergå till lagbegränsad IFRS. Skälet till detta är den uppfattade kostsamma implementering av IFRS 17 som en fortsatt tillämpning av full IFRS innebär. Ett utav företagen övergår till lagbegränsad IFRS på grund av den informationsasymmetri som skulle uppstått i koncernredovisningen vid tillämpning av full IFRS. Två företag motiverar beslutet att fortsatt tillämpa full IFRS mot bakgrund av en planerad framtida börsintroduktion respektive som tvingande princip.

Slutsats: Studien ger upphov till djupare förståelse gällande de bakomliggande motiv som föreligger redovisningsval, vilket kan vara till användning för andra företag och branscher, men även för myndigheter och instanser, som ställs inför liknande redovisningsval.

Abstract

Title: Which accounting principle will the Swedish insurance industry choose? A qualitative study of factors that affect unlisted insurance companies' choice of accounting principle.

Seminar date: 2 June 2021.

Course: FEKH69 Degree Project Undergraduate level, Business Administration, 15 University Credit Points.

Authors: Emil Adméus, Petronella Sandberg, William Rönnlund.

Advisor: Kristina Artsberg

Key words: IFRS 17, accounting choices, decision motives, unity, FFFS 2020:24

Research question: Will financial companies see reasons in continuing to apply full IFRS or will the companies find motives in transitioning to a statutory IFRS?

Purpose: This study aims to examine and analyze unlisted financial companies' consideration of accounting principles, as well as the underlying reasons for the companies' position.

Methodology: The study is based on a qualitative research framework with case studies of six Swedish insurance companies. The case studies have been conducted through semi-structured interviews and analysis of public information. The empirical evidence obtained has been analyzed on the basis of seven factors from prior research and the theoretical perspectives regarding voluntary application of IFRS.

Theoretical perspectives: The collected empirical data of this study have been analyzed on the basis of the theoretical framework consisting of previous research, that has been concretized into seven factors, and the theoretical perspectives: positive accounting theory, the opportunistic perspective, institutional theory and isomorphism.

Result: The study finds that four of the six companies surveyed will switch to statutory IFRS. This is a result of the perceived costly implementation of IFRS 17, which a continued application of full IFRS entails. One company will switch due to the information asymmetry that would have arisen in the consolidated accounts when applying full IFRS. The remaining two companies justify the decision to continue to apply full IFRS with a future IPO or as a binding principle.

Conclusions: The study generates a deeper understanding of the underlying motives for accounting choices, which may be of use to other companies and industries, but also to authorities and agencies, which are faced with similar accounting choices.

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till vår handledare Kristina Artsberg som hjälpt till med ovärderliga råd och tips under uppsatsskrivandets process. Studien hade heller inte varit möjlig att genomföra utan de personer och företag som ställt upp och medverkat på intervjuer samt bidragit till studiens empiri.

Finansinspektionen har varit tillmötesgående och svarat på de frågor och funderingar som uppkommit under arbetets process.

Tack!

Lund, 2021-05-31

Emil Adméus

Petronella Sandberg

William Rönnlund

BEGREPPSLISTA

Big Five - Bestod fram till 2002 av Deloitte, PwC, KPMG, Ernst & Young, Arthur Andersen

Big Four - Består från och med 2002 av Deloitte, PwC, KPMG, Ernst & Young

CFO - Chief Financial Officer

FAR SRS - Föreningen Auktoriserade Revisorer och Svenska Revisorsamfundet

FFFS - Finansinspektionens författningssamling

Finansiella företag - Holdingföretag, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Finansiella holdingföretag - Finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som omfattas av antingen av ÅRFL eller lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) eller dotterföretag som omfattas av båda.

GAAP - Generally Accepted Accounting Principles

IAS - International Accounting Standards

IAS-förordningen - Förordning (EG) nr 1606/2002 om internationella redovisningsstandarder

IASB - International Accounting Standards Board

IFRS - International Financial Reporting Standards

Solvens II - Europeiskt direktiv gällande försäkringsföretags solvenskrav.

SMEs - Small and medium sized entities

ÅRFL - Lagen om Årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560)

Innehållsförteckning

1. Introduktion	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problematisering	8
1.3 Syfte	10
1.4 Disposition	10
2. Metod	10
2.1 Övergripande metod	10
2.2 Forskningsstrategi	11
2.3 Insamling av empiri	12
2.3.1 Urval	12
2.3.2 Intervjuguide och frågekonstruktion	13
2.3.3 Insamling av empiri	15
2.4 Tillvägagångssätt vid analys	15
2.5 Litteratursökning	16
2.6 Metoddiskussion	16
3. Tidigare forskning & Teoretiska perspektiv	19
3.1 Faktorer baserat på tidigare forskning	19
3.1.1 Kostnader	19
3.1.2 Revisor	19
3.1.3 Kvalitet	20
3.1.4 Storlek	21
3.1.5 Informationsasymmetri & Jämförbarhet	21
3.1.6 Legitimitet	22
3.1.7 Skuldsättning	22
3.2 Teoretiska perspektiv	22
3.2.1 Positiv redovisningsteori	23
3.2.1.1 Opportunistiska perspektivet	23
3.2.1.2 Kritik mot PAT	24
3.2.2 Institutionell teori	24
3.2.2.1 Isomorfism	25
3.3 Sammanfattning av teoretisk referensram	26
4. Institutionalialia	27
5. Empiri	29
5.1 Företag A	29
5.2 Företag B	31
5.3 Företag C	32
5.4 Företag D	33
5.5 Företag E	35
5.6 Företag F	37
5.7 Sammanfattning av empiriska data	38
6. Analys	39

6.1 Kostnader	39
6.2 Revisor	41
6.3 Kvalitet	42
6.4 Storlek	43
6.5 Informationsasymmetri & Jämförbarhet	45
6.6 Legitimitet	46
6.7 Skuldsättning	47
6.8 Oväntade faktorer	49
7. Slutsats	50
7.1 Slutsatser	50
7.2 Kunskapsbidrag	51
7.3 Diskussion	51
7.4 Förslag till framtida forskning	52
Källförteckning	54
Författningar & Förordningar	60
Bilagor	61
Bilaga 1 - Förfrågan om intervju	61
Bilaga 2 - Intervjuguide	62

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

Världens export har ökat med 294% mellan 2000 och 2019 (Statista, u.å.), vilket också har inneburit en ökad internationalisering och har visat sig påverka redovisningen och dess regelverk. De internationella olikheterna som växer fram när länder tillämpar olika redovisningsmetoder ger upphov till problem och nya utmaningar, såsom försvårade möjligheter att analysera och jämföra företag. Dessutom kan det ge upphov till en bristande konkurrensneutralitet där företag anpassar sin geografiska position för att dra nytta av generösare regler och undgå olika rapporteringsproblem som kan uppkomma vid tillämpning av olika principer inom en koncern (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2018). Ett behov av harmonisering har därför uppstått, det vill säga en process av att förena redovisningsprinciper genom att begränsa hur mycket de får variera (Nobes & Parker, 2010).

EU beslöt, som ett steg i sitt harmoniseringsarbete, att alla noterade företag ska följa International Accounting Standards Board (IASB) och dess standarder IAS/IFRS (IFRS) i sin koncernredovisning, något som trädde i kraft den 1 januari 2005 (EU, nr 1606–2002). Vidare gäller för redovisningsregleringen i Sverige att finansiella företag, noterade som onoterade, följer redovisningsregler som ges ut av Finansinspektionen (FI). FI beslutade att alla finansiella företag som klassificeras som försäkringsbolag, tjänstepensionsföretag eller holdingbolag från och med 2010 skulle upprätta koncernredovisning i enlighet med full IFRS (FFFS, 2019:12).

I oktober 2020 beslutade FI att ta bort kravet för tillämpning av full IFRS för onoterade finansiella företag, vilket trädde i kraft den 1 december 2020 (FI, 2020). Till bakgrund för beslutet motiverar FI en ny IFRS-princip, IFRS 17 Försäkringsavtal. Principen, som kommer att tillämpas från 1 januari 2023, ersätter IFRS 4 Försäkringsavtal. IFRS 4 introducerades 2004 och hade som syfte att begränsa förändringar av befintliga försäkringsredovisningsmetoder, vilket tillät företag att använda olika redovisningsprinciper för liknande försäkringsavtal som skrevs i olika länder. Med införandet av IFRS 17 ska principen tillföra ett tydligare ramverk, transparens och mer användbar information (IFRS, 2017). Detta går tydligt i linje med omvärldens behov av harmonisering.

FI menar att tillämpningen av IFRS 17 kan innebära omfattande systemändringar och kostnader för onoterade finansiella företag, vilka inte kan motiveras ur ett tillsynsperspektiv (FI, 2020). Ändringen innebär att de berörda företagen frivilligt får bestämma om IFRS ska tillämpas fullt eller lagbegränsat. Full IFRS innebär att företaget följer samtliga bestämmelser som ingår i

IAS-förordningen medan lagbegränsad IFRS innebär att företaget ska följa ÅRFL samt själva kan välja vilka redovisningsbestämmelser för koncernredovisningen i ÅRFL som de ska tillämpa (FI, 2020). I rollen som remissinstans ställde sig Sveriges Riksbank frågande till FI:s ställningstagande och ansåg att det slopade kravet endast borde gälla för små noterade finansiella företag. FI delade inte den synen med motiveringen: “Åtskillnaden som nu görs mellan noterade och onoterade företag följer indelningen i ÅRFL. Det är endast i förhållande till ÅRFL, som saknar indelning i små och stora företag, som Finansinspektionen har föreskriftsrätt” (FI, 2020).

FI:s beslut bedöms beröra 79 större skadeförsäkringsföretag och 38 livförsäkringsföretag. FI uppger att de inte har en uppfattning om hur många finansiella holdingbolag beslutet omfattar då de saknar dessa uppgifter (FI, 2020). Eftersom tillämpningen av full IFRS nu kommer vara frivillig för onoterade finansiella företag är det intressant att undersöka om företagen fortsatt kommer följa full IFRS eller inte. Detta ger också upphov till en diskussion kring de berörda företagens relation till IFRS gällande vilka för- och nackdelar de relaterar till tillämpningen av standarderna.

1.2 Problematisering

Behovet av harmonisering mynnade ut i att full IFRS infördes i Sverige för noterade företag 2005 och vidare till samtliga finansiella företag 2010 (FFFS, 2009:12). Anledningen till att FI såg behovet att införa kravet på full IFRS även för onoterade finansiella företag kan förklaras genom att många, små intressenter har intresse i dessa företag (Marton et al, 2015). Ett motiv till att IFRS idag tillåts eller krävs av drygt 120 länder runt om i världen och gjort IFRS framgångsrikt är just att grundbehovet med harmonisering tillgodoses (IFRS, 2021; Carrington et al, 2015). IFRS är även väl anpassat till dagens globalisering och internationalisering då finansiering, investeringar och pensionsbesparingar inte är begränsade till vare sig lokala eller nationella marknader (Carrington et al, 2015).

Den tidigare forskningen kring IFRS har främst syftat till att undersöka upplevda för- och nackdelar i användningen av IFRS. De undersökta företagen har både frivilligt och obligatoriskt redovisat i enlighet med IFRS. Bertrand, Brebisson & Burietz (2020) såg i sin studie att onoterade företag som frivilligt tillämpade IFRS hade högre skulder än de som följde lokala redovisningsprinciper, men såg också en fördel i att tillämpningen av IFRS minskade informationsasymmetri. Även Iatridis (2010) såg i sin studie av 241 brittiska företag att implementering av IFRS minskade informationsasymmetrin och möjliggjorde en högre kvalitet på den finansiella informationen.

Ozu et al. (2018) undersökte de upplevda för- och nackdelarna med IFRS i Japan, där det inte är ett nationellt krav. Författarna såg sex respektive sju huvudsakliga för- och nackdelar som uttryckt av japanska företagsledare, bland annat ansåg de att nackdelarna övervägde fördelarna. De mest framträdande negativa aspekterna var höga kostnader associerat med implementering samt svårigheter med själva implementeringen och användningen. Två av varandra oberoende studier i Australien visade på en liknande oro, där den ena studien undersökte inställningen till IFRS innan regelverket infördes som ett nationellt krav i Australien 2006. Den andra studien undersökte inställningen till IFRS det första året det var obligatoriskt (Higgins & Jones, 2006; Morris et al. 2014). De båda studierna visade att företagsledare hade en negativ syn på IFRS både före och efter införandet. De främsta nackdelarna som lyftes fram var ökade kostnader samt begränsad påverkan på kapitalmarknaden. Även Christensen (2012) ställde sig frågande till om de fördelar med IFRS som identifierats verkligen är så stora som en del av forskningen vill framföra. Christensen (2012) menade att den låga, globala, procentuella andelen av företag som frivilligt implementerar IFRS är inkonsekvent i förhållande till de fördelar som lyfts fram. Han uppmuntrar till vidare forskning kring frivillig implementering av IFRS och de eventuella för- och nackdelar som detta innebär.

Eftersom det råder delade meningar kring huruvida den frivilliga tillämpningen av IFRS leder till fördelar för ett företag är det av intresse att undersöka de finansiella företagen i Sverige som nu ställs inför valet om frivillig tillämpning av full IFRS. Aktuella instanser med insyn i branschen, såsom Skatteverket, Sveriges Riksbank och Sveriges Försäkringsförbund ställde sig dock generellt positiva till det initiala införandet av IFRS för onoterade finansiella företag (FI, 2009). Det är därför av vidare intresse att undersöka om det fanns teoretiska grunder för FI:s beslut samt branschens inställning till FI:s beslut.

FI menar att syftet med sina redovisningsföreskrifter är att säkerställa en hög och enhetlig standard från företagens externa redovisning, vilket vidare ger en förutsättning för transparens och förtroende för företagen hos allmänheten (FI, 2020). Försäkringsbranschen ställs nu inför ett val som resulterar i två olika sätt att redovisa. Detta ger upphov till en problematisering angående hur enhetlig branschens redovisning fortsättningsvis kommer vara och hur jämförbarheten påverkas när företag inom samma bransch redovisar på två olika sätt.

Denna studie ger ett kunskapsbidrag för vilka motiv som är starkast i valet mellan full och lagbegränsad IFRS. Kunskapen kan vara användbar för försäkringsföretag, men även andra företag,

som i framtiden kommer att stå i valet mellan lagbegränsad och full IFRS. Den tidigare forskningen nämner ofta för- och nackdelar, något som denna studie kommer konkretisera till motiven bakom tillämpningen av olika redovisningsregelverk, vilket härleds till forskningsfrågan: Kommer de finansiella företagen att se motiv i att fortsätta tillämpa full IFRS eller kommer företagen finna motiv i att övergå till en lagbegränsad IFRS?

1.3 Syfte

Denna studie syftar till att undersöka och analysera onoterade finansiella företags övervägande om val av redovisningsprincip, samt de bakomliggande motiven för företagets ställningstagande.

1.4 Disposition

Det första kapitlet redogör för bakgrunden, problematiseringen och syftet till denna studie. Nästkommande kapitel beskriver vilken metod som har använts och hur denna metod har använts för att uppnå studiens syfte. Metodkapitlet innehåller bland annat vilket urval som denna studie är baserad på samt tillvägagångssättet för empiriinsamlingen och analysen. Det tredje kapitlet beskriver den teori som ligger till grund för analysen och slutsatsen. Teorin består av både tidigare forskning och teoretiska perspektiv. Fjärde kapitlet, institutionalia, förklarar de formella regler och lagar som finansiella företag är berörda av. Det femte kapitlet består av empiri, som utgörs av de intervjuer som har genomförts med urvalet. Det sjätte kapitlet är analys av empiri. Analysen är uppdelad efter de motiv tidigare forskning har framhållit som de största motiven för företag som står mellan valet av att tillämpa full IFRS eller ej. Under varje motiv sammanställs empiri, tidigare forskning och teoretiska perspektiv. Det sjunde och avslutande kapitlet består av författarnas slutsats, kunskapsbidrag och förslag till framtida forskning.

2. Metod

2.1 Övergripande metod

Eftersom studien syftar till att beskriva vilka bakomliggande motiv som finns gällande företagens beslut om fortsatt tillämpning av full IFRS valde författarna en kvalitativ forskningsmetod. Den kvalitativa forskningsmetoden möjliggör förståelse till de bakomliggande motiven och företagens inställning till IFRS på ett sätt som en kvantitativ studie inte hade gjort (Bryman & Bell, 2017). Detta eftersom det kan vara svårt att i kvantitativa termer mäta vad företagen upplever som orsaker till sitt beslut samt vilka för- och nackdelar som tillkommer vid tillämpning av IFRS. Studien ämnar förstå det beslut som de finansiella företagens ställs inför och därför bedömdes ett kvalitativt angreppssätt bidra till studiens syfte.

Till grund för empirin genomfördes en multipel fallstudie där intervjuer genomförts med nyckelpersoner från sex olika företag som har relevant erfarenhet och insyn i företagets redovisning. Intervjuerna utfördes i en semistrukturerad karaktär för att tillåta utformning av följdfrågor vid sidan om den intervjuguide som skapats. Datainsamling från företagen som är objekt för denna studie har också genomförts via insamling av kontextdata. Datan kan visa på andra faktorer än vad intervjupersonerna medger i intervju samt visa på andra bakomliggande motiv till företagets val. Den insamlade empirin analyserades utifrån en teoretisk referensram som utgörs av två huvudsakliga teoretiska perspektiv, positiv redovisningsteori och institutionell teori, samt sju olika faktorer som tidigare forskning inom området bedömt som fördelar och nackdelar med tillämpningen av IFRS.

2.2 Forskningsstrategi

För att uppnå studiens syfte har den utförts med hjälp av en kvalitativ forskningsstrategi. En utav de största skillnaderna mellan en kvalitativ och kvantitativ studie är att datan för studien är insamlad i ord, snarare än i siffror och hårdfakta (Bryman & Bell, 2017). Bryman & Bell (2017) förklarar att man väljer en kvalitativ forskningsstrategi framför en kvantitativ forskningsstrategi för att kunna förstå bakomliggande motiv, värderingar och åsikter, något som kan vara svårt att samla in vid en kvantitativ studie. Med grund i studiens syfte ansågs den kvalitativa forskningsstrategin därför vara bäst lämpad för studien. Detta på grund av att det kan vara svårare att tolka information från exempelvis enkäter på samma sätt som man kan genom intervjuer eftersom följdfrågor för förtydligande inte kan ske. Dessutom tillåter den kvalitativa forskningsstrategin och fallstudien en insamling av bakgrundsinformation och kontextdata, vilket vidare är av vikt för att besvara studiens

syfte. Att samla in beskrivande empiri möjliggörs av den kvalitativa forskningsstrategin (Bryman & Bell, 2017). Studien undersöker huruvida onoterade finansiella företag som tidigare tillämpat full IFRS som en tvingande princip i sin koncernredovisning nu kommer övergå till lagbegränsad tillämpning av IFRS eller fortsatt tillämpa full IFRS. Utifrån den problematiseringen strävade studien till att kontakta de företag som ställs inför valet om att tillämpa full IFRS eller ej och få en insikt över hur de berörda företagen resonerar kring beslutet FI har tagit. Den kvalitativa forskningsstrategin möjliggör att värderingar och bakomliggande motiv framkommer under empiriinsamlingen, vilket är av vikt för att besvara studiens syfte.

Detta arbete är utfört som en multipel fallstudie, där författarna studerade ett specifikt fenomen genom att göra sex detaljerade och djupgående analyser på fenomenet (Bryman & Bell, 2017). Fallstudiens syfte var att studera huruvida onoterade finansiella företag fortsatt kommer att tillämpa IFRS, trots att kravet slopats från FI. Studien genomfördes genom intervjuer med ansvariga beslutsfattare inom de berörda företagen samt insamling av öppna data från dem. Den multipla fallstudien valdes eftersom den djupgående analysen vidare kan besvara studiens syfte som undersöker ett djupgående fenomen, nämligen att förstå de underliggande motiven till företagets ställningstagande till IFRS.

2.3 Insamling av empiri

2.3.1 Urval

Samtliga försäkringsföretag som inte är noterade eller ger ut skuldebrev var fram till den 1 december 2020 enligt FI:s föreskrift (FFFS, 2009:12) tvingade att tillämpa full IFRS. Numera kommer det vara frivilligt för svenska onoterade finansiella företag att tillämpa full IFRS, alternativet för företagen är att tillämpa lagbegränsad IFRS. När denna studie genomfördes tillämpade samtliga onoterade svenska finansiella företag i urvalet fortfarande full IFRS.

För att hitta finansiella företag som matchade valda kriterier användes databasen Business Retriever samt FI:s företagsregister. På Business Retriever gjordes ett antal urval som begränsade sökresultatet. Urvalet bestod av samtliga företagsstorlekar, att företagen inte skulle vara noterade samt ingå i en koncern. Ett branschspecifikt urval på livförsäkring, skadeförsäkring och tjänstepensionsföretag gjordes för att finna företag som matchar kriterierna för problematiseringen. I FI:s företagsregister gjordes ett urval av försäkringsföretag som huvudkategori där företagen, indelade i underkategorier om storlek och verksamhet, som innefattades av beslutet framgick.

Därefter granskades årsrapporterna för de företag som uppstod i urvalet genom både Business Retriever och FI:s företagsregister, vilket resulterade i elva onoterade finansiella företag som tillämpade full IFRS i sin koncernredovisning.

FI (2020) nämner att 117 försäkringsbolag berördes av beslutet, FI har inte någon siffra över hur många finansiella holdingföretag som berörs av beslutet. Efter undersökningen av lämpliga företag genom FI:s företagsregister framgick det att ett flertal bolag återfinns inom samma koncern och att siffran på 117 berörda företag därför är betydligt lägre. Författarna fann att elva onoterade finansiella företag uppförde svensk koncernredovisning och tillämpade full IFRS.

Förfrågan om intervju skickades per mail till samtliga som uppfyllde kriterierna (Bilaga 1). Av dessa svarade sex företag att de var villiga att ställa upp på en intervju. Företagen var Länsförsäkringar AB, If Skadeförsäkring Holding AB, Alecta AB, Dina Försäkringar AB, Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt och ett företag som önskade att vara helt anonymt. På begäran av samtliga företag kommer intervjusvaren inte vara kopplade till företagsnamnet, utan benämns nedan som Företag A, Företag B etc. Två av företagen ville inte att deras revisionsbyrå skulle redogöras för, vilket tagits hänsyn till i presentationen av empirin. Av respekt för anonymiteten redogörs inte företagens tillgångar och skuldsättningsgrad för, istället rangordnas företagen inbördes i empiri och analys. Handledare, examinator och opponenter har tagit del av samtliga företagsnamn och fullständiga data. Vid publicering av denna studie har detta uteslutits till förmån för de anonyma företagens önskan.

Insamlingen av empiri till studien genomfördes via intervjuer av personer inom respektive företag. De intervjuade valdes utefter deras roll inom företaget, en roll som innebär att denne ofta kommer i kontakt med redovisningen och har en bred kunskap inom området. Rollen som valdes till den mest lämpliga för studien var CFO eller ekonomichef. Det första mailet som skickades var därför till CFO:n, som i samtliga fall hänvisade vidare till den som hen ansåg lämpligast att besvara intervjufrågor för studiens valda syfte. Under studiens arbetsgång övervägdes intervjuer med de som är ytterst ansvariga i koncernen att sätta standarder för företaget, styrelsen, men detta valdes att bortses från då dessa oftast inte arbetar med frågorna på en daglig basis och inte besitter en lika detaljerad kunskap som CFO:n eller annan nyckelperson inom företagets ekonomiavdelning.

2.3.2 Intervjuguide och frågekonstruktion

Skillnaden mellan att genomföra en kvalitativ intervju mot en kvantitativ i forskningssammanhang skiljer sig ofta avsevärt enligt Bryman & Bell (2017). Enligt författarna brukar det vara ett mer strukturerat tillvägagångssätt vid en kvantitativ intervju än i en kvalitativ. Bryman & Bell (2017) nämner vidare att i en kvalitativ undersökning är intervjun mer riktad mot intervjupersonens ståndpunkter medan den kvantitativa snarare speglar författarens intressen, något som efterliknas i denna studie.

Det finns tre olika typer av intervjuer som kan genomföras för att nå sitt syfte, *explorativa*, *systematiserade* och *teorigenererande* intervjuer. Denna studie har genomförts med *systematiserade* intervjuer för att undersöka orsaker eller effekter av ett fenomen (Bogner, Littig & Menz, 2009) och frågar intervjupersonen om exempelvis vilka orsaker som ligger bakom en fortsatt tillämpning av full IFRS eller inte.

En kvalitativ intervju kan utföras enligt två olika tillvägagångssätt enligt Bryman & Bell (2017). Författarna menar på att man antingen kan göra en *ostrukturerad intervju* eller en *semistrukturerad intervju*. En *ostrukturerad intervju* menar författarna är när en intervjuledare har med sig teman eller lösa minnesanteckningar som kan tas upp under samtalet och låter intervjupersonen prata fritt och gå djupare i de teman som författarna tycker kan vara intressant för studien. En *semistrukturerad intervju* är när författarna istället har med sig en intervjuguide som författarna tror kan vara intressant för studien men låter intervjupersonen ha en stor frihet i sina svar och utforma de på eget sätt (Bryman & Bell, 2017). Författarna ges även friheten till att ställa uppföljande frågor som inte står med i den ursprungliga intervjuguiden som kan anknytas till något intervjupersonen sagt som man tror kan hjälpa studien att uppnå studiens syfte (Bryman & Bell, 2017). I den här studien användes en semistrukturerad intervjuteknik där en intervjuguide skapats och där möjligheten att utvidga intervjun med följdfrågor har behållits. Valet av en semistrukturerad intervjuteknik bygger på att studien undersöker motiv och för att kunna tolka dessa motiv möjliggör intervjupersonens frihet att svaren utformas på ett sätt som förklarar företagets ställningstagande och bakomliggande motiv till att tillämpa full eller lagbegränsad IFRS.

Vid utformningen av intervjuguiden anpassade författarna sig till att intervjuerna skulle vara semistrukturerade. För att få ett bra samtal och en effektiv intervju formulerades frågorna som öppna, vilket gav intervjupersonen en möjlighet till att svara och tänka fritt, men gav även författarna större möjlighet till att ställa följdfrågor för att besvara syftet med studien. För att

genomföra en bra intervju är en utav de viktigaste komponenterna att intervjuaren ska vara påläst, både kring ämnet och intervjupersonerna (Bryman & Bell, 2017). Därför gjordes en bakgrundsundersökning på intervjupersonen, företaget hen representerar och en förberedande plan med olika typer av följdfrågor beroende på vart intervjun styrs. Innan intervjuerna ägde rum sändes fem identifierade huvudfrågor till intervjuobjektet (Bilaga 2) för att intervjupersonen skulle ha möjlighet att förbereda svar på frågor vilket i sin tur möjliggjorde en effektivare intervju.

2.3.3 Insamling av empiri

Empiriinsamlingen inleddes med att de utvalda företagens årsredovisningar studerades där aspekter som tillgångar, eget kapital, skulder och typ av verksamhet lyftes fram. Annan företagsfakta som var av intresse var koncernstruktur, resonemang kring IFRS 17 samt i vilken geografisk utsträckning som företagen är verksamma. Därefter genomfördes intervjuer med videosamtal via de digitala kommunikationsverktygen Microsoft Teams och Zoom. Vid intervjuens inledning författarna bad om godkännande för inspelning av samtalet för att möjliggöra vidare analys och korrekt citering. Detta ger även intervjupersonerna möjlighet att bemöta eventuella anklagelser om analysen och författarnas värderingar (Bryman & Bell, 2017). Intervjupersonerna tillfrågades även om de önskade anonymitet vid publicering av denna studie för att ge incitament åt uppriktiga svar.

Ett av företagen önskade full anonymitet och fem av företagen godkände att deras företagsnamn fanns med, men att svaren inte skulle associeras till dem specifikt. Med grund i detta och för att säkerställa den anonymitet som utlovades valde författarna att anonymisera samtliga svar i empirin. Under intervjun fick intervjupersonen svara på de frågor som de i förväg hade tagit del av, varpå följdfrågor till dessa huvudfrågor ställdes vid behov. Intervjuernas längd varierade mellan 15–30 minuter. De delar av intervjun som inte ansågs relevanta för studiens syfte, såsom introduktioner, valdes att inte transkriberas. För att säkerställa att ingen del av intervjuerna förbisågs lyssnades intervjuerna igenom två gånger. Det har också skett en uppföljning per mail med de företag som författarna önskade mer information ifrån. Detta genomfördes för att komplettera intervjuerna med ytterligare synpunkter från företagen som kunde hjälpa studien att uppnå sitt syfte. Efter sammanställning av empiri fick samtliga intervjupersoner möjlighet att läsa sin del av empirin för ett avslutande godkännande.

Under en intervju framkom det att ett företag hade förlagslån i ett noterat företag i Centraleuropa och var därmed tvingade att följa IFRS, något som inte framkom i urvalet från FI:s företagsregister. Eftersom intervjun redan påbörjats valde författarna att fortsätta med intervjun till följd av att

intressanta svar lyftes fram av intervjupersonen. Denna aspekt tas i beaktning vid analys och särskiljs ur det slutgiltiga resultatet.

2.4 Tillvägagångssätt vid analys

Den insamlade empirin struktureras och disponeras under analyskapitlet utifrån de sju faktorer som bedömts påverka beslutet att tillämpa IFRS och som konkretiserats genom tidigare forskning. Därefter utreds huruvida den insamlade empirin stödjer den tidigare forskningen vilket i sin tur analyseras utifrån de teoretiska perspektiv som framgår av studien. Sambanden mellan insamlad empiri, tidigare forskning och teoretiska perspektiv tolkas. Detta upplägg ger en tydlig logik som sammanställer studiens empiri, teori och analys och möjliggör att studiens syfte uppnås.

2.5 Litteratursökning

För att undersöka vilken tidigare forskning som gjorts på området och sammanställa ett teoretiskt underlag till studien utfördes en litteraturundersökning. För ändamålet utfördes sökningar i databaserna LUBsearch och Google Scholar för att finna vetenskapliga artiklar från akademiska tidskrifter som har ett högt källkritiskt värde. Kriteriet för artiklarna var också att artiklarnas språk skulle vara på antingen svenska eller engelska. Artiklar söktes med hjälp av nyckelorden: benefits + IFRS, non-mandatory + IFRS, voluntary + IFRS, challenges + IFRS osv.

För varje sökning studerades sökresultatet för att finna de artiklar som kunde tänkas vara relevanta för problematiseringen. De insamlade artiklarna sorterades för att fastställa om de utgjorde relevans för studiens syfte. Därefter granskades samtliga artiklar för att sedan reducera de insamlade artiklarna och bortse från de som ej utgjorde relevans och aktualitet för studiens analys (Rennstam & Wästerfors, 2011). De valda artiklarna från litteratursökningen resulterade i ett kedjeurval (Bryman & Bell, 2017). Kedjeurvalet möjliggjorde att artiklarna som framkom ur litteratursökningen granskades ytterligare för att finna källorna som studierna baserades på. När litteratursökningen resulterade i en relevant artikel användes också funktionen "Find Similar Results" i LUBsearch, för att på så sätt finna likartade artiklar. Under studiens gång har författarna även sökt efter tryckt litteratur genom databasen LUBcat.

2.6 Metoddiskussion

Studien skulle kunna se annorlunda ut om författarna istället utgått från observationer och valt ett kvantitativt metodval genom att inhämta data angående redovisningsval från respektive företag som undersökts. Men på grund av att FI:s beslut först trädde i kraft den 1 december 2020 och

årsredovisningar för företag som tillämpar räkenskapsår mellan 1/1 - 31/12 senast behöver publiceras 2 augusti 2021 (Bolagsverket, u.å.) utgjorde detta en svårighet gällande genomförande och studien lämpade sig därför bäst för en kvalitativ forskningsmetod.

Bryman & Bell (2017) skriver att validitet och reliabilitet är två vitala kriterier för att värdera forskning, främst för den kvantitativa forskningen. Begreppen kan anpassas till den kvalitativa forskningen genom att mäta kvaliteten och stringensen som studien uppnår, istället för att lägga vikt på mätning som görs vid kvantitativ forskning (Mason, 1996 i Bryman & Bell, 2017). Författarna fortsätter genom att nämna att det i kvalitativa studier finns en differens mellan extern och intern reliabilitet samt validitet.

Bryman & Bell (2017) förklarar extern reliabilitet som förmågan att kunna replikera studien och få samma resultat man fick första gången. De menar dock att detta är problematiskt i just kvalitativ forskning då det är svårt att "frysa en social miljö" (Bryman & Bell s. 379, 2017). Eftersom en kvalitativ studie med intervjuer har genomförts är det svårt att replikera det författarna har fått fram genom empiriinsamlingen då intervjupersonerna kan ändra åsikter eller svara på ett annorlunda sätt om studien skulle göras om. Risken att kvalitativa författare är subjektiva i ämnet och tolkar den data som hämtas in på ett sätt som kan gynna studien ska ej bortses från, vilket är något kvantitativa författare menar kan hända (Bryman & Bell, 2017). Bryman & Bell (2017) förklarar intern reliabilitet med att det är i vilken utsträckning författarlaget kan komma överens om hur man ska tolka den empirin som samlas in. Under empiriinsamlingens gång har det inte uppstått konflikter eller meningsskiljaktigheter kring hur författarna ska tolka det intervjupersonen sagt. Det har underlättat att författarna till varje intervjutillfälle använt sig av en intervjuguide som samtliga var delaktiga i och tog fram.

Extern validitet är enligt Bryman & Bell (2017) i vilken utsträckning resultaten från studien kan tillämpas på andra sociala miljöer eller situationer. De fortsätter med att förklara att just den externa validiteten kan leda till problem för kvalitativa författare då de ofta använder sig av begränsade urval. Detta är ett problem även denna studie stöter på då den utförs genom fallstudier och endast undersöker ett begränsat urval av företag. Bryman & Bell (2017) fortsätter att förklara intern validitet som att det ska finnas en överensstämmelse mellan författarnas observationer och deras teorier, vilket det har gjort i denna studie.

I studien har företrädare från sex företag intervjuats. Informationen från dessa företrädare är primärkällor (Lunds universitet, 2021). Primärkällor anses hålla en högre tillförlitlighet än sekundärkällor eftersom de är oberoende av andra källor (Lunds universitet, 2021). Något författarna måste ta i beaktande vid en intervju av primärkällor är deras förmåga att framställa sitt företag på bästa sätt. I denna studie har anonymitet erbjudits till intervjupersonerna och dess företag vilket kan ge incitament till att uttrycka sig objektivt.

Artiklarna som har använts i denna studie är hämtade från vetenskapliga tidskrifter och har analyserats utifrån de källkritiska begreppen äkthet och tillförlitlighet som de återges av Thurén & Werner (2019). Äkthet tas i beaktning för att säkerställa att källorna är vad de utger sig för att vara och säkerställdes i litteratursökningen genom en undersökning av författarna och ansvariga utgivare. Tillförlitligheten behandlar om källan ger oss trovärdig och sannolik information vilket garanteras genom att granska om källorna är rimliga och om de har incitament att framställa falsk information.

Denna studie fann elva företag som föll inom ramen för urvalet genom de register som fanns tillgängliga. Kontakt togs med samtliga företag och sex av dessa var villiga att ställa upp på en intervju. Det kan anses tämligen lågt att analysera försäkringsbranschen utifrån sex företag men enligt Bryman & Bell (2017) är det svårt att veta hur många som ska intervjuas för att nå en teoretisk mättnad. Ur denna studie framkommer tydligt disponerade analyser och slutsatser avseende dessa, det kan då anses att urvalet uppfyllt tillräckligt teoretisk mättnad för att generera en slutsats avseende problematiseringen. Det är däremot svårbedömt vilken påverkan resterande företag från branschen hade haft på det slutgiltiga resultatet eftersom ett större urval kan "försvåra en djupgående fallorienterad analys" (Bryman & Bell, 2017, s. 413).

3. Tidigare forskning & Teoretiska perspektiv

3.1 Faktorer baserat på tidigare forskning

Den tidigare forskningen inom området utgör grunden av den teoretiska referensramen. För att uppnå studiens syfte och kartlägga de bakomliggande motiven till huruvida finansiella företag fortsatt kommer tillämpa full IFRS eller ej, har den tidigare forskningen granskats, reducerats och sorterats (Rennstam & Wästerfors, 2011). Sorteringen resulterade i sju olika faktorer som bedöms påverka valet av IFRS som redovisningsstandard. Forskningen av IFRS är bred och ser till flertalet olika perspektiv och länder, där det som främst var av intresse för denna studie var perspektiv som frivillighet men även gällande upplevda fördelar och nackdelar med IFRS-tillämpning. Vid litteratursökningen upptäcktes en brist på forskning gällande onoterade finansiella företag samt företag som ställts inför valet mellan full och lagbegränsad IFRS. Detta innebär att nya perspektiv och infallsvinklar som ej mätts i tidigare forskning framkommer i denna studie, och som därmed inte är en del av den teoretiska referensramen.

3.1.1 Kostnader

Kostnaderna som IFRS medför är ett av de mest centrala problemområdena som tidigare forskning pekat ut, vilket Ozu et al. (2018) konstaterar i sin studie. Där framgår det att kostnaderna som är relaterade till upplärning av personal, IT-system samt teknisk kunskap oroade företagsledare i Japan, där studien utfördes. Tidigare genomförda studier överensstämmer med resultatet som Ozu et al. (2018) presenterar. En studie genomförd i Australien av Morris et al. (2014) samt en studie genomförd i Nederländerna av Litjens et al. (2012) visar på att kostnaderna är det centrala problemet för företagens villighet till att tillämpa IFRS.

Vidare såg en studie på tyska företag som valt att avnotera sig, utförd av Hitz & Müller-Bloch (2016), att kostnaderna för implementeringen av IFRS var en viktig faktor till varför företag valde bort den reglerade marknaden. Uppfattningen om att IFRS medför en ökad kostnad för företagen är uppenbar. Det är dock enbart en *uppfattning* om vilka nackdelar som IFRS kan komma att medföra till företagen efter att en implementering av regelverket har skett, och inte konstaterade nackdelar.

3.1.2 Revisor

Matonti & Luliano (2012) hänvisar i sin studie till Street & Gray (2000) som konstaterar att företag som följer IFRS och dess regelverk tenderar att ha en revisor från någon av Big Four-revisionsbyråerna. Bassemir (2018) ser ett liknande samband som Street & Gray (2000) och att företag som övergår till IFRS nästan alltid har en utav Big Five-revisionsbyråerna. Arthur

Andersen gick i konkurs år 2002 och därefter gjordes begreppet om till Big Four. Forskning från Andre, Walton & Yang (2012) samt Senyigit (2014) visar på att valet att tillämpa IFRS har en direkt koppling till att företaget har en revisor från någon av Big Four-revisionsbyråerna. I Sverige innehöll Big Four 90 % av revisionsuppdragen åt företag som är av allmänt intresse per den 1 november 2019 (Revisorsinspektionen, 2019). Företag av allmänt intresse är bland annat försäkringsföretag (Bolagsverket, 2018).

Al-Basteki (1995, i Senyigit 2014) påvisade i sin studie, som genomfördes på Bahraiska företag, att valet av att tillämpa IFRS endast påverkades av företagets externa revisor. Al-Bastekis resultat kan vidare motiveras genom Litjens et al. (2012) där en deltagare som intervjuades till studien kommenterade angående en möjlig övergång till IFRS: "Our ultimate decision would be greatly influenced by the vision of our auditor on IFRS for SMEs." (Litjens et al. s. 243, 2012).

Karmanska (2017) redovisar i sin studie att IFRS innebär ett mindre arbetsintensivt arbete för revisorerna men att revision genomförd i enlighet med IFRS tar längre tid än polsk, inhemsk redovisningslag. Karmanska (2017) menar vidare på att denna kostnad resulterar i högre redovisningskostnader, med hänvisning till forskning från Kim, Liu & Zheng (2012), och att det i slutändan är företagen vars redovisning som blir granskade som kommer att stå för den ökade kostnaden.

3.1.3 Kvalitet

Brown (2011) definierar kvalitet inom redovisning som tillförlitlighet, öppenhet och som ett sätt att underlätta jämförbarhet, vilket förtydligar vad begreppet syftar på i denna studie.

Tidigare forskning inom området visar på att valet av redovisningsregelverk påverkar kvaliteten av företagets redovisning av finansiella mått. En studie av Daske & Gebhardt (2006) genomförd på företag i Österrike, Tyskland och Schweiz visar på att IFRS har medfört högre kvalitet i redovisningen av finansiella mått. Resultatet från en studie av Bassemir & Novotny-Farkas (2018) visar på att en av fördelarna till varför företag väljer att tillämpa IFRS beror på den ökade resultatqualität som IFRS medför. Goncharov & Zimmermann (2006) har dock i en studie på tyska företag visat på att IFRS inte påverkade redovisningens kvalitet i en positiv riktning.

En studie genomförd av Iatridis (2010) på företag i Storbritannien instämmer på Daske & Gerhardts (2006) resultat och visar på att IFRS leder till mer relevanta redovisningsmått. IFRS-regelverket har

visat sig hålla högre kvalitet av redovisning där bland annat värder relevans lyfts fram som ett av områdena där IFRS levererar högre kvalitet jämfört med nationella regelverk (Barth et. al, 2008).

Brown (2011) menar i sin studie att olika studier resulterar i olika slutsatser om hur IFRS har påverkat redovisningskvaliteten beroende på studiens urval, vilket är anledningen till varför det inte finns en unison slutsats för huruvida IFRS påverkat redovisningskvaliteten positivt eller inte.

3.1.4 Storlek

Den frivilliga tillämpningen av IFRS kan förklaras med storleken på företaget. Bassemir (2018) förde en studie över tolv år på 3000 tyska bolag om varför privata bolag väljer att tillämpa IFRS frivilligt, där en av faktorerna var hur stort bolaget var. Författaren menade på att företag med hög tillväxtpotential, hög andel internationell försäljning och fler etablissemang internationellt oftare valde att tillämpa IFRS som redovisningsstandard, istället för den nationella. Studien utgick från totala tillgångar, anställda och försäljning för att fastställa storleken på företaget.

Eierle & Haller (2009) menar på att ju större ett företag är, desto större chans finns det att företaget har en grundläggande kunskap om IFRS. Senyigit (2014) uppvisar en kvantitativ studie där korrelationen mellan storlek och frivillig tillämpning av IFRS är tydlig, vilket författaren anser är en indikation på att större företag är mer villiga att lämna information och bereda att betala kostnaderna för detta. Studien baserade begreppet storlek på företagets totala tillgångar.

3.1.5 Informationsasymmetri & Jämförbarhet

Syftet med redovisning är att informera intressenter om ett företags finansiella ställning och tillhandahålla en rättvis bild över ett företags ekonomi och förväntade utveckling (Skatteverket, 2021). Tidigare forskning visar dock på att informationsasymmetri fortfarande uppstår mellan företag och intressenter. Enligt Iatridis (2010) kan informationsasymmetri motverkas genom att frivilligt tillämpa IFRS som redovisningsprincip. Författarens studie menar på att en standardisering av den praktiska redovisningen kan minska gapet som uppstår till följd av informationsasymmetri. Detta stöds av Bertrand, Brebisson & Burietz (2020) som menar på att företag som strävar efter att minska informationsasymmetri bör gå över till att tillämpa IFRS, istället för lokala redovisningsprinciper. Fortsättningsvis menar Brown (2011) i sin studie att en enhetlig tillämpning av en redovisningsprincip från så många företag som möjligt kommer underlätta för utomstående att analysera företagen, men också ge företagen i fråga ett verktyg för att kunna jämföra sig och analyseras mot liknande bolag.

3.1.6 Legitimitet

Inför införandet av IFRS i Australien under mitten av 2000-talet förde Higgins & Jones (2006) en studie på 60 företag och vilka eventuella farhågor som fanns inför införandet av regelverket. Författarna fann att en stor del av företagen visade en oro för att de skulle tappa sin självständighet och att legitimiteten för den nationella standarden skulle sjunka då IFRS infördes i landet. Legitimiteten som IFRS medför är något Kim & Shis (2012) studie fördjupar sig i. Deras globala studie omfattade företag som både antog IFRS fullt ut men även företag som enbart antog vissa delar. Det visade sig att trovärdigheten på marknaden till företaget ökar när företag väljer att tillämpa IFRS som helhet och inte till viss del. De förklarar att potentiella investerare skulle kunna ha misstankar att företaget döljer något i sin redovisning när de bara tillämpar delar av IFRS, då företaget i fråga endast visar de upplysningar som man kan dra nytta av och väljer att dölja de som inte är till företagets fördel. Det kan ge en motsatt effekt genom att trovärdigheten minskar. Christensen (2012) föreslår i sin forskning att frivillig tillämpning av IFRS korrelerar med att företag tar rationella beslut gällande sin redovisning och företagen blir mer förtroendeingivande på kapitalmarknaden.

3.1.7 Skuldsättning

De Jong, Rosselon & Verwijmeren (2006) fann i sin studie som genomfördes på nederländska företag, vilka tillämpade IFRS och IAS 32, att dessa företag hade högre skuldsättning än företag som tillämpade nederländsk GAAP. Denna forskning stöds även av Bertrand, Brebisson & Burietz (2020). Författarna undersökte huruvida företag får en högre skuldsättning om de tillämpar IFRS frivilligt som redovisningsprincip. Studien granskade närmare 8000 företag i 22 olika EU-länder och såg en tydlig koppling till att företagen som frivilligt tillämpar IFRS har en högre skuldsättning än de som följer lokala redovisningsprinciper. Enligt Bertrand, Brebisson & Burietz (2020) själva finns det lite forskning på fenomenet att företag får en högre skuldsättning vid tillämpning av IFRS.

3.2 Teoretiska perspektiv

De bakomliggande motiven kan förklaras med teoretiska perspektiv varpå denna studie innefattar positiv redovisningsteori och institutionell teori i dess teoretiska referensram. Teorierna kompletterar varandra genom att erbjuda ett internt och externt perspektiv, vilket bidrar till studiens syfte.

3.2.1 Positiv redovisningsteori

Positiv redovisningsteori (PAT) ger en förklaring till varför företag väljer att tillämpa en särskild redovisningsmetod istället för en annan (Deegan & Unerman, 2011). PAT behandlar relationer mellan olika intressenter i ett företag, vilket kan vara allt från ägare till långivare. Det finns tre grundantaganden som PAT utgår från: att aktörer är rationella och nyttomaximerande, att marknaderna är semi-effektiva och att företag är kontraktnästen. Teorin innefattar även agentteorin där man också utgår ifrån att varje individ är nyttomaximerande och agerar utifrån sitt egenintresse samt agerar opportunistiskt om det ger ett ökat personligt välstånd (Watts & Zimmerman, 1978). Agentteorin utgår ifrån att det finns en principal (ägare) och en agent (ledning), principalen vänder sig till agenten för att utföra tjänster för principalens räkning (Jensen & Meckling, 1976). Informationsasymmetri kommer råda mellan de båda parterna. Principalen utsätts för en viss osäkerhet då agenten förväntas agera opportunistiskt och för sitt egenintresse på principalens bekostnad.

PAT delas in i två perspektiv, det opportunistiska och effektiva perspektivet. Det effektiva perspektivet utgår ifrån att marknaden är effektiv. Att marknaden är effektiv innebär att intressenterna på marknaden agerar på ett effektivt och opartiskt sätt på all publik information som finns tillgänglig (Deegan & Unerman, 2011). Det effektiva perspektivet kommer inte studeras närmare eftersom relevansen av teorin inte är ändamålsenlig med denna studies syfte.

3.2.1.1 Opportunistiska perspektivet

Enligt Watts & Zimmerman (1990) kommer agenten enligt det opportunistiska perspektivet välja den redovisningsmetod som är mest gynnsam för sig själv. Inom PAT finns det även tre hypoteser som kan förklara bakomliggande motiv till olika redovisningsval. Den första är bonushypotesen och grundar sig i att om ledningen erhåller bonus efter hur lönsamt företaget är kommer ledningen att sträva efter att tillämpa en redovisningsmetod som maximerar lönsamheten i företaget (Watts & Zimmerman, 1990). Skuldsättningshypotesen är den andra hypotesen Watts & Zimmerman (1990) tar fram och bygger på att ett företag med hög skuldsättning kommer välja den redovisningsmetod som tillåter det högsta resultatet och det högsta värdet på tillgångarna inom företaget. Till slut nämns den politiska kostnadshypotesen, även kallat storlekshypotesen, som innebär att stora företag som upplever ett politiskt tryck kommer att välja den redovisningsmetod som redovisar lägst vinst. Detta för att ett stort företag som redovisar höga vinster kan uppleva ett ökat tryck från olika intressentgrupper som kräver att företaget ska bidra mer till samhället med sina vinster, vilket i sin tur kan leda till politiska sanktioner mot företaget (Deegan & Unerman, 2011). Om man ser det från

det opportunistiska perspektivet kommer det leda till högre agentkostnader då man antar att agenten agerar utifrån sitt eget intresse.

3.2.1.2 Kritik mot PAT

Sterling (1990) förklarar att PAT inte är optimalt eftersom teorin endast är deskriptiv och inte normativ, det vill säga PAT har inte en förutbestämd förklaring utan passas in i sammanhanget det sätts. Sterling (1990) menar vidare att en teori ska utgöra riktlinjer som ska hjälpa utövarna och att en sådan teori som PAT som endast förklarar valet av teori är en fundamental feltolkning av vad en teori innebär. Fields, Lyz & Vincent (2001) ger kritik till att PAT endast används som förklaring till valet av en specifik redovisningsmetod för en viss situation, de andra val som leder upp till situationen förklaras således inte av PAT.

De tre fundamentala hypoteserna i PAT som grundades av Watts & Zimmerman (1978) står än idag fast utan någon väsentlig skillnad i de teoretiska resonemangen, något som Fields, Lyz & Vincent (2001) ifrågasätter starkt. Deegan & Unerman (2011) redogör att dessa tre hypoteser är ifrågasatta, ofta inte stöds, och borde därför bli vetenskapligt förkastade. Fields, Lyz & Vincent (2001) anser vidare att PAT är utdaterad och behöver uppdateras innan vidare forskning enligt teorin görs. Christenson (1983) instämmer med Field, Lyz & Vincent (2001) och påpekar att PAT först och främst borde förklara och fullt förstå de redovisningsmässiga fenomen som PAT förklarar innan teorin går vidare och förklarar nästa fenomen.

3.2.2 Institutionell teori

Deegan & Unerman (s.160, 2011) förklarar den institutionella teorin som: "Institutional theory considers the forms that organizations take, and provides explanations for why organizations within a particular 'organizational field' tend to take on similar characteristics and form". DiMaggio & Powell (1983) resonerar vidare att dessa snarlika företagsformer visar på en homogenitet och att organisatoriska förändringar inte längre sker med grund i effektivitet och konkurrenssituation, utan snarare som ett resultat av olika processer som gör att företag blir mer likartade.

Att teorin är relevant ur ett redovisningsperspektiv, framför allt för att förstå frivillig rapportering av särskilda redovisningsprinciper, beror på att teorin bidrar till en förståelse för hur organisationer svarar på förändringar av påtryck och förväntningar, från både sociala och institutionella håll (Deegan & Unerman, 2011). Institutionell teori visar på att påtryckningar, särskilt med avseende på yrkesgrupper som redovisningsekonomer och revisorer, kan påverka val och preferenser samt

begränsa förmågan att ta ett rationellt beslut (Collin et al, 2008). För ökad förståelse kring företags bakomliggande motiv och beslutsprocess gällande redovisningsprinciper kan den institutionella teorin förklara och särskilja vilka sociala och institutionella påtryckningar som bidragit till valet av redovisningsprincip. Vidare består den institutionella teorin av två element: *isomorfism* och *decoupling*. Decoupling, eller frikoppling, refererar till en separering mellan organisationens interna praxis och den formella, publika praxis som kommuniceras externt (Deegan & Unerman, 2011). Elementet decoupling kommer dock inte studeras närmare då relevansen av teorin inte är förenlig med denna studies syfte.

3.2.2.1 Isomorfism

Isomorfism används för att förklara varför företag uppträder homogent och tenderar att efterlikna andra organisationer med liknande förutsättningar och förhållanden, utan att egentligen effektivisera organisationen (DiMaggio & Powell, 1983). Elementet utgörs av tre olika processer, som alla verkar för att förklara isomorfiska processer, exempelvis frivillig implementering av en redovisningsprincip. Dessa är den tvingande, den imiterande och den normativa processen.

Den tvingande isomorfismen uppstår när intressenter med mycket makt tvingar organisationer till att förändra institutionella metoder och praxis (DiMaggio & Powell, 1983). Detta kan uppkomma både i form av formellt och informellt tryck. Deegan och Unerman (2011) resonerar att företag som frivilligt tillämpar en redovisningsprincip kan adressera ekonomiska, sociala, miljö- samt etiska värderingar och bekymmer hos de intressenter som anses viktiga för företaget och besitter mest makt. Att företagen väljer att göra detta kan grundas i ett formellt eller informellt tryck från intressenterna.

Den imiterande isomorfismen är en process som innebär att organisationer imiterar eller kopierar metoder och praxis från andra organisationer (DiMaggio & Powell, 1983). Författarna menar att detta kan uppstå till följd av att en organisation upplever osäkerhet och då söker sig till arbetssätt och metoder från andra organisationer och därmed börjar efterlikna dem. Det kan också grunda sig i ett behov av legitimitet från organisationens håll.

Den normativa isomorfismen förklarar den press som härstammar från normer, kulturell praxis och institutionella strukturer (DiMaggio & Powell, 1983). Gällande frivillig tillämpning av redovisningsprinciper förklarar Deegan & Unerman (2011) att den normativa isomorfismen kan uppkomma från formella eller informella grupper där företagsledare är delaktiga. Dessa grupper kan

samla ett gemensamt tankesätt som argumenterar för eller mot en redovisningsprincip och, ju högre deltagande från företagsledare i de professionella associationerna, desto högre sannolikhet att organisationerna liknar varandra.

3.3 Sammanfattning av teoretisk referensram

Den tidigare forskningen visar på sju faktorer som påverkar den frivilliga tillämpningen av IFRS. Vidare förenas och förklaras de bakomliggande motiven med två huvudsakliga teorier, positiv redovisningsteori och institutionell teori där det opportunistiska perspektivet och isomorfism särskilt lyfts fram. De två perspektiven särskiljs från de huvudsakliga teorierna i tabellen nedan. I tabellen nedan sammanfattas relationen mellan faktorer baserade på tidigare forskning och de teoretiska perspektiven som vidare kan förklara dem.

Teorier Faktorer	Positiv redovisningsteori	Opportunistiska perspektivet	Institutionell teori	Isomorfism
Kostnader				
Revisor				
Kvalitet				
Storlek				
Informationsasymmetri				
Legitimitet				
Skuldsättning				

Tabell 1. Den övergripande relationen mellan de teoretiska perspektiven och framtagna faktorer.

4. Institutionalialia

Enligt Förordning (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen ansvarar FI för tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen som rör finansiella marknader och finansiella företag. Det framgår i ÅRFL att det är frivilligt för onoterade företag att tillämpa internationella redovisningsstandarder (IFRS). Det är således FI som ytterst ansvarar för regelgivningen som rör finansiella företag, vilka är de företag som är föremål för denna studie.

EU beslutade år 2005 att alla noterade företag i EU:s medlemsländer ska följa IASB och dess standarder IFRS, detta beslut trädde i kraft den 1 januari 2005 (EU, nr 1606–2002). Samtliga noterade företag i Sverige var således tvungna att följa IFRS från och med 1 januari 2005. FI beslutade sedermera att alla finansiella holdingföretag, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag som upprättar koncernredovisning skulle följa full IFRS från och med 1 januari 2010 (FFFS, 2009:12).

I oktober 2020 beslutade FI att ta bort kravet för tillämpning av full IFRS, vilket sedermera trädde i kraft den 1 december 2020 (FI, 2020). Till bakgrund för beslutet motiverar FI en ny IFRS-princip: IFRS 17 Försäkringsavtal. Principen, som kommer att tillämpas från 1 januari 2023, ersätter IFRS 4 Försäkringsavtal.

Principen som ligger till grund för FI:s beslut, IFRS 17, avser redovisning av försäkringsavtal. Denna standard godkändes av EU den 1 januari 2021 och börjar tillämpas 2023 om företag väljer en fortsatt tillämpning av full IFRS (IFRS, 2017). Kostnaden för tillämpningen av denna princip uppskattar FI vara mellan 10–70 miljoner kronor per företag, vilket också är den anledning som FI anger är den drivande faktorn till varför beslutet tas (FI, 2020). IFRS 17 och IFRS 9, som avser finansiella instrument och kreditförluster har liknande implementeringssvårigheter, vilka bland annat är IT-infrastruktur, värderingssvårigheter och kategorisering. Dessa svårigheter medför att en implementering av principerna bör ske samtidigt för att undvika olikheter som kan uppstå vid tillämpningen av principerna var för sig (Capgemini, 2018). Försäkringsföretag är därför tillfälligt undantagna från att tillämpa IFRS 9 tills det att IFRS 17 blir aktiv (PwC, 2020). Tillämpningen av IFRS 17 kräver således att även IFRS 9 behöver implementeras.

Det slopade kravet på att onoterade finansiella holdingföretag, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska tillämpa IFRS innebär att valet för de nämnda företagen nu kommer att

stå mellan att tillämpa full eller lagbegränsad IFRS. Full IFRS innebär att företagen följer IFRS-regelverket i sin helhet. Lagbegränsad IFRS innebär att företagen ska följa ÅRFL samt själv välja vilka redovisningsbestämmelser för koncernredovisningen i ÅRFL de ska tillämpa (FI, 2020).

Greta Wennerberg på FI (22 april, 2021) förtydligar innebörden av vilka holdingbolag som påverkas av det slopade kravet på full IFRS och skriver i ett mail: “De holdingföretag som berörs av ändringarna är finansiella holdingföretag som *uteslutande eller huvudsakligen* förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Se 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och 1 kap. 1 § FFFS 2019:23. OBS! uteslutande eller huvudsakligen. Med huvudsakligen så innebär det ca 90 %. Dvs. dessa finansiella holdingföretag upprättar sin koncernredovisning enligt ÅRFL och FFFS 2019:23. Med finansiella holdingföretag menas företag som har dotterföretag som omfattas av antingen av ÅRFL eller lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) eller dotterföretag som omfattas av båda. Företag som omfattas av ÅRKL tillämpar Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.”.

Utöver den nationella redovisningen så trädde ett europeiskt direktiv för försäkringsföretag i kraft den 1 januari 2016 vid namn Solvens II. Syftet med direktivet är att öka konkurrensen i försäkringsbranschen samt stärka skyddet för försäkringstagarna, vilket innebär att försäkringsföretagen ställs inför tre krav (Svensk Försäkring, 2016). Innebörden av det första kravet är gällande värdering av tillgångar och skulder samt hur mycket kapital som företagen måste inneha. Det andra kravet är gällande företagsstyrning och intern kontroll, och det sistnämnda kravet är gällande vilken information som ska förmedlas till tillsynsmyndigheter och offentligheten. En viktig komponent som framkommit ur Solvens II-regelverket är att företagen måste publicera en solvens- och verksamhetsrapport varje år, utöver sin årsredovisning (Europaparlamentet och rådets förordning, 2015/35/EU).

5. Empiri

De sex företag som intervjuats för denna studie presenteras nedan i den ordning som intervjuerna hölls. Det första stycket i varje företagskapitel redogör för en kortfattad bakgrund om företagets verksamhet och vem som representerade företaget vid intervjun. Hur företaget valde att kommentera det slopade kravet från FI i sin årsredovisning från 2020 redogörs också för i det första stycket. Vidare sorterades, ordnades och reducerades den insamlade empirin utifrån relevans för studiens syfte och den information som författarna vidare uppmärksammar i analysen. Detta tillvägagångssätt möjliggör en självständig argumentation i analysen från författarna (Rennstam & Wästerfors, 2011).

5.1 Företag A

Företag A är ett ömsesidigt tjänstepensions- och livförsäkringsföretag, vilket innebär att det ägs av sina kunder och anställda. I sin koncernredovisning år 2020 redovisade företaget tillgångar som innebär att de utgör det största företaget i denna studies urval. Företag A har näst högst skuldsättningsgrad av företagen i studiens urval. Företagets CFO hänvisade till företagets chef för koncernekonomi, som utgör intervjupersonen för denna studie. De har i sin årsredovisning för år 2020 kommenterat det slopade kravet från FI och meddelat i not 1: "Vi har således valt att inte tillämpa FFFS 2020:24 (Föreskrift om ändring av FFFS 2019:23 publicerad i oktober 2020) som ger onoterade försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag möjlighet att tillämpa s.k. lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen. Företag A utvärderar huruvida en övergång ska ske till lagbegränsad IFRS i koncernen 2021 eller senare.". Företag A:s externa revisor för årsredovisningen 2020 var Ernst & Young (EY).

På frågan huruvida bolaget fortsatt kommer att tillämpa full IFRS förklarar Intervjupersonen att sedan FI:s föreskrift 2020:24 trädde i kraft kommer de att sluta tillämpa full IFRS och att övergången av redovisningsregelverk är en pågående process inom företaget. Företaget kommer att övergå till lagbegränsad IFRS där man fortsätter att tillämpa vissa delar av regelverket. Den initiala undersökningen har dock visat att det inte ska vara några problem med att övergå till lagbegränsad IFRS men det återstår att se om det blir under 2021 eller 2022 som det officiella beslutet sker. Hen nämner att den största anledningen till att företaget väljer att övergå till lagbegränsad IFRS framöver beror på införandet av standarden IFRS 17. Enligt Intervjupersonen passar standarden inte alls in i deras verksamhet men framför allt att det största problemet är kostnaden med att implementera den i verksamheten. Hen säger "...för oss så låg det någonstans mellan 75 och 100

miljoner kronor i bara IT-utveckling för att anpassa hela vårt system...”, vilket är högre än den estimerade summan på 10–70 miljoner kr som FI angav för systemimplementering av IFRS 17.

Under våren 2021 berättar Intervjupersonen att en diskussion med EY upptagits för att undersöka vad föreskriften får för innebörd för företagets redovisning. Hen förklarar vidare att revisorerna inte utgjort en central del i beslutsfattandet angående övergången av redovisningsregelverk. De har varit med i diskussionen och hjälpt bolaget med frågor och funderingar men utöver det har revisorerna inte varit delaktiga i beslutet att övergå till lagbegränsad IFRS.

Vid frågan huruvida legitimiteten för redovisningen kommer att förändras vid tillämpning av lagbegränsad IFRS jämfört med full IFRS förklarar hen att legitimiteten inte kommer att förändras, varken till det sämre eller bättre. Hen tror att legitimiteten kommer att förbli intakt mot utomstående intressenter. Hen anger också att FI:s utövade tillsyn inte kommer att förändras vid lagbegränsad IFRS, och att den redan erhållna legitimiteten från FI:s tillsyn därför även kommer att bestå vid tillämpning av lagbegränsad IFRS.

Hen tror dock att jämförbarheten kan bli lidande vid tillämpning av lagbegränsad IFRS. Intervjupersonen nämner dock att många externa läsare framför allt fokuserar på avkastning när man studerar företagets publika rapporter och att just det nyckeltalet inte kommer att påverkas om man följer full IFRS eller inte. Hen lyfter dock problemet med jämförbarheten, att det redan idag finns många sätt att tolka redovisningen av finansiella nyckeltal. Hen resonerar vidare att det finns en del gråzoner i vad som kan innefattas och vad som kan uteslutas i redovisningen, vilket gör att jämförbarheten redan blivit lidande på grund av företagets olika redovisningsmetoder. Slutligen så delar Intervjupersonen följande tankar om ett internationellt regelverk: “Men sen så vet jag ju också att det finns aktörer som när vi gör investeringar exempelvis i USA och andra delar av Europa som är intresserade av att titta på vår årsredovisning för att bilda sig en uppfattning om vilka vi är så att säga. Så de tycker ju det är jättebra att det finns ett enhetligt internationellt regelverk när de tittar på siffror och sånt.”

Vid frågan huruvida företaget hade agerat på något annorlunda sätt om resterande företag i branschen fortsatt hade tillämpat full IFRS, uppger Intervjupersonen att företaget ändå inte hade fortsatt tillämpa full IFRS. Detta med hänvisning till den kostnad som IFRS 17 innebär samt att både balansräkningen och resultaträkningen i företaget hade blivit ännu mer oförståelig. Under den tid som IFRS 17 utvecklats har, enligt intervjupersonen, Företag A samt andra försäkringsföretag

varit i kontinuerlig kontakt med branschorganisationen Svensk Försäkring som har agerat medlare mellan svenska försäkringsföretag, FI och övriga intressenter i utlandet.

5.2 Företag B

Företag B:s koncernstruktur består av ett försäkringsbolag som är verksamma inom skadeförsäkringar, företaget är ett helägt dotterbolag till ett holdingbolag. Baserat på företagets redovisade tillgångar i koncernredovisningen för 2020 utgör de det minsta företaget i studiens urval. Företag B har högst skuldsättningsgrad av de studerade företagen. Företag B skriver vidare i sin årsredovisning att koncernen har påbörjat ett arbete för att utreda konsekvenserna av IFRS 17 men att detta ännu inte är fastställt. Intervjun med företaget representerades av företagets ekonomichef. Företag B:s externa revisor för årsredovisningen 2020 var PwC.

Företag B har valt att fortsätta tillämpa full IFRS i sin koncernredovisning och den grundläggande anledningen till detta beslut är att koncernen siktar mot en börsnotering inom medellång tid, uppgifter som ännu inte är publika. Koncernen ansåg en tillfällig övergång till lagbegränsad IFRS som onödig eftersom de kommer att ställas inför kravet på full IFRS vid en börsnotering. Bortsett från den planerade börsnoteringen resonerade företaget att de förmodligen hade tillämpat lagbegränsad IFRS. Detta motiverades med att moderbolaget idag redovisar enligt lagbegränsad IFRS och att en enhetlighet i koncernen skulle innebära färre skillnader i företagets redovisning. På följdfrågan om en övergång skulle underlätta företagets redovisning och jämförelse moder- och koncernbolag sinsemellan delade företaget denna aspekt. Dessutom resonerade företagets ekonomichef att innebörden av IFRS 17 skulle innebära en stor omställning för koncernen, främst på grund av att en tillämpning av standarden kommer att krävas i koncernredovisningen men inte i försäkringsbolagets redovisning, vilket talade för en övergång till lagbegränsad IFRS om börsnoteringen inte hade varit aktuell. Företaget hade inte någon uppskattning kring kostnaderna kopplat till implementering av IFRS 17 men avser att utföra internt arbete med bland annat analyser för att vidare förstå principens påverkan på företaget. Gällande siffrorna som FI beräknat för implementeringen, omkring 10–70 miljoner per företag, såg sig företaget ligga i den nedre delen av spannet.

Ekonomichefen bedömde inte att revisorn hade varit delaktig i beslutet, främst till följd av att full IFRS var ett självklart val till följd av arbetet med att göra företaget börsfärdigt. Revisionsbyrån har dock konsulterats löpande i de frågor som uppstått under processens gång med införandet av nya redovisningsstandarder. Ekonomichefen upplevde inte heller att de företag som upprättar full IFRS

skulle upprätthålla en bättre jämförbarhet och kvalitet i sin redovisning. Däremot resonerade hen kring att företag som har lagbegränsad IFRS oftast är under FI:s tillsyn och därmed har ett extra kontrollerande organ. Hen menade att dessa företag har mer incitament att “steppa upp” vilket i sin tur kan generera högre kvalitet. Att företagen står under FI:s tillsyn och “steppar upp” sin redovisning menar Intervjupersonen också ger redovisningen en högre legitimitet.

5.3 Företag C

Företag C tillhandahåller skadeförsäkringar och verkar inom hela Sverige. Koncernen redovisade under 2020 tillgångar som innebär att företaget är det näst minsta i denna studies urval. Företag C har näst lägst skuldsättningsgrad av de studerade företagen. Företagets externa revisionsbyrå för årsredovisningen 2020 var en revisor från en utav Big Four-revisionsbyråerna. I företags årsredovisning för år 2020 framgår det att koncernen utför ett kontinuerligt arbete för att undersöka hur det slopade kravet från FI kan komma att påverka företags redovisning i framtiden. För studien representerades Företag C av deras interna redovisningsspecialist.

Från och med år 2021 planerar Företag C att övergå till lagbegränsad IFRS. Beslutet att övergå till lagbegränsad IFRS är ännu inte fastslaget, men enligt Intervjupersonen är detta beslut högst troligt. Hen berättade att den största anledningen till varför de nu, högst troligen, väljer att övergå till lagbegränsad IFRS beror på att en tillämpning av full IFRS innebär en kommande implementering av det nya regelverket IFRS 17.

Intervjupersonen förklarar vidare att den nya standarden IFRS 17 kommer vara svår att harmonisera med dagens regelverk som består av ÅRFL och FI:s föreskrifter, medan den kommer att vara obligatorisk i koncernredovisningen vid tillämpning av full IFRS. Hen menar på att det kommer uppstå olikheter i koncernen och moderbolagets redovisningar i och med den skilda tillämpningen, men att det inte är säkert om IFRS 17 kommer att tillämpas i den juridiska personen. Det kommer troligen att ske en ökad diskrepans i redovisningen mellan moderföretaget och koncernen om Företag C väljer att tillämpa full IFRS i koncernen och lagbegränsad IFRS i moderbolaget.

Företag C:s koncern består av försäkringsbolaget och fastighetsinnehav i bolagsform. Företaget behöver således skapa två olika redovisningar, baserade på i princip samma siffror, enbart på grund av den tidigare utgivna föreskriften av FI som innebär att onoterade koncerner med försäkringsföretag måste tillämpa full IFRS. Intervjupersonen menar på att det uppstår en diskrepans i företags försäkringsredovisning eftersom den behöver redovisas två gånger men på

olika sätt, något som också skapar onödig förvirring hos läsaren. Det är just den ökade diskrepansen som Intervjupersonen pekar ut som den mest framträdande anledningen till varför företaget nu, högst troligen, kommer att övergå till lagbegränsad IFRS i koncernen.

För några år sedan genomgick Företag C en kostnadsdrivande implementering av Solvens II - regelverket. Med bakgrund av denna implementering anser hen att ännu en kostnadsdrivande implementering inte är försvarbart sett till att implementeringen heller inte kommer att medföra ökad nytta för företaget. Företaget har inte uppskattat summan för vad en eventuell implementering av IFRS 17 skulle innebära, men intervjupersonens egen uppskattning är att det skulle ligga någonstans i nedre spannet av FI:s prognostiserade uppskattning på 10–70 miljoner kr.

Beslutet angående den troliga övergången till lagbegränsad IFRS samt diskussionerna kring detta har till mestadels förts inom företaget, men diskussioner har även skett i samråd med inhyrda redovisningsexperter. Företagets externa revisorer har inte påverkat företagets beslut i någon riktning men har informerat Företag C om vilka alternativ som finns.

Intervjupersonen menar att redovisning i enlighet med lagbegränsad IFRS inte kommer att tappa legitimitet jämfört med redovisning i enlighet med full IFRS. Att försäkringsföretagen står under FI:s tillsyn menar Intervjupersonen bidrar till att legitimiteten kommer att bestå oavsett vilket redovisningsregelverk företagen tillämpar, samt att FI:s tillsyn upprätthåller en transparent och enhetlig redovisning för försäkringsföretagen.

På frågan huruvida Företag C skulle agera annorlunda om branschen skulle agerat på ett annat vis, det vill säga fortsatt tillämpa full IFRS, resonerar Intervjupersonen att de skulle överväga alternativet att följa branschen och agera enhetligt. Hen resonerar, med grund i jämförbarheten, att det finns fördelar att agera unisont med branschen.

5.4 Företag D

Företag D:s verksamhet återfinns på den nordiska marknaden samt de baltiska länderna. Företag D förvaltar aktier i dotterbolag som är verksamma inom ovan nämnda länder. Bolaget är i sin tur ägda av ett icke-svenskt noterat investmentbolag. Företag D redovisar i sin koncernredovisning tillgångar och skuldsättningsgrad som placerar de som det tredje minsta företaget sett till studiens urval. En preliminär bedömning enligt Företag D:s årsredovisning 2020 visar att FI:s beslut sannolikt inte kommer påverka företagets resultat- och balansräkning men att presentationsreglerna kan få en

väsentlig påverkan. Intervjun genomfördes med företagets Head of Corporate Accounting. Företagets externa revisor var för årsredovisningen 2020 KPMG.

Företag D kommer fortsätta tillämpningen av full IFRS. Anledningen till detta beror på att företaget har förlagslån i ett noterat bolag som innebär att Företag D är tvungna att upprätta koncernredovisning enligt IFRS, något som inte framgick i studiens urvalsprocess. Företag D har därför inte möjlighet att frivilligt tillämpa full IFRS, vilket gör att de egentligen inte ingår i denna studies urval. Trots detta kom företaget med intressanta synpunkter då de själva fört diskussioner kring innebörden av FI:s beslut, vilket motiverar beslutet att behålla företaget i studien. Vid bortseende av företagets krav på tillämpning av full IFRS, skulle företaget ändå fortsatt att tillämpa full IFRS eftersom bolaget är ägt av ett icke-svenskt noterat företag som, för underlättning av dess egna koncernredovisning, begär koncernredovisning från det intervjuade företaget i enlighet med full IFRS.

Vid den hypotetiska frågan huruvida de fortsatt skulle tillämpa full IFRS eller ej om inte ett sådant krav förelåg för företaget svarade den intervjuade att hen trodde att företaget fortsatt skulle tillämpa full IFRS eftersom företaget fortsatt vill hålla en hög jämförbarhet mot europeiska företag. Detta på grund av att Företag D ofta jämför sig med internationella konkurrenter, något som andra svenska försäkringsföretag i många fall inte gör på grund av att företagets verksamhet endast återfinns i Sverige. Eftersom företaget jämför sig med internationella företag finns det incitament för att fortsatt tillämpa full IFRS så att jämförbarheten mellan dessa företag bibehålls. Hen fortsätter med att förklara att på grund av att de stora svenska bankerna har dotterbolag, som är försäkringsföretag som också är tvingade att tillämpa full IFRS, kommer inte Företag D vara det enda försäkringsföretaget i branschen som fortsätter att tillämpa full IFRS, och ser därför inga problem med hänsyn till jämförbarheten.

Företag D ser eventuella problem med att kravet på att full IFRS har slopats, där jämförbarheten mellan de berörda företagen försämras när företagen i branschen nu ges möjligheten att tillämpa olika redovisningsregelverk. Nyckeltalen framhålls som den aspekt där jämförbarheten mellan försäkringsföretag främst kommer att försämras och påpekar att företaget i framtiden kan komma att behöva redovisa olika nyckeltal för respektive regelverk där landets verksamhet återfinns. Hen fortsätter att förklara att implementeringen av IFRS 17 har varit ett pågående arbete under flera år och att de har haft flera personer inom företaget som jobbat heltid med implementeringen av standarden. Vidare menar den intervjuade att det kommer uppstå diskrepans mellan moderföretaget

och koncernföretagets redovisning på grund av att IFRS 17 inte är tillåtet att tillämpas fullt ut i juridisk person medan det, enligt FI:s föreskrifter, måste tillämpas fullt ut i koncernredovisning.

Kostnaden för implementering av den nya standarden IFRS 17 menar Företag D är förväntat hög med en implementeringskostnad på åtminstone tvåsiffriga miljonbelopp. Kostnaden för implementering är dock inget som företaget påstår vara en drivande faktor till deras beslut, ändock det är rent hypotetiskt eftersom företaget är tvungna att fortsatt följa full IFRS.

Den intervjuade anser att legitimiteten för redovisningen för svenska försäkringsföretag inte kommer att skadas av en övergång till lagbegränsad IFRS. Påståendet grundar sig i att redovisning som sker i enlighet med lagbegränsad IFRS står under FI:s tillsyn, och företagen erhåller därigenom en hög legitimitet. Hen fortsätter med att förklara att ur ett internationellt perspektiv kommer en tillämpning av full IFRS fortsatt tillbringa legitimitet till verksamheten.

5.5 Företag E

Företag E är ett livförsäkringsbolag som är verksamma i hela Sverige. Koncernen redovisade år 2020 tillgångar som placerar dem som det tredje största bolaget i studiens urval. Företag E har lägst skuldsättningsgrad av de studerade företagen. Som representant för företaget intervjuades bolagets redovisningschef. Företag E skriver i sin årsredovisning 2020 att de analyserar möjligheten att inte tillämpa full IFRS när IFRS 17 träder i kraft. Företagets externa revisor var för årsredovisningen 2020 KPMG.

Företag E har inte tagit ett officiellt beslut men kommer enligt Redovisningschefen högst troligen att övergå till lagbegränsad IFRS. En övergång till lagbegränsad IFRS kommer i sådana fall inte att ske förrän den 1 januari 2023. Den största anledningen till att Företag E troligen kommer övergå till lagbegränsad IFRS beror på kostnaderna hänförliga till systemimplementering vid tillämpning av IFRS 17, som är en tvingande princip vid tillämpning av full IFRS. Hen fortsätter att förklara att företaget dessutom skulle behöva anställa mer personal, vilket leder till ökade personalkostnader för att implementera standarden i verksamheten. Redovisningschefen berättar angående en eventuell implementering av IFRS 17: "Vi då som är ett onoterat kundägt bolag, skulle behöva extrema ekonomiska resurser på en rapportering som inte vi ser någon nytta av överhuvudtaget" och fortsätter sedan med "Vi kommer få respekt av våra ägare att vi inte lägger pengar på onödiga saker, som inte gynnar kunden".

Enligt Redovisningschefen har företagets revisor inte påverkat beslutet om att övergå till lagbegränsad IFRS, dock medger Redovisningschefen att revisorerna har en rådgivande del i allt redovisningsarbete som sker, men att beslutet om en ändring tagits självständigt.

Angående jämförbarheten mot externa bolag förklarar Redovisningschefen att det finns en risk att den försämras mot de försäkringsbolag som kommer att stanna kvar inom full IFRS, men att jämförbarheten redan idag är bristande då man som företag kan välja vilka egna parametrar man väljer att lyfta fram i sin årsredovisning. Hen förklarar dock att jämförbarheten mellan moderbolaget och koncernen kommer att förbättras då Företag E kommer gå från att redovisa under tre redovisningsregelverk; IFRS, ÅRFL och Solvens II - regelverket, till att från och med 2023 övergå till enbart två; ÅRFL och Solvens II. Redovisningschefen berättar att denna förändring förhoppningsvis kommer underlätta jämförbarheten mellan koncernredovisningen och redovisningen för moderbolaget.

Om försäkringsbranschen skulle agera annorlunda mot vad Företag E skulle göra, ansåg Redovisningschefen att det inte fanns någon anledning till att efterlikna branschens beteende. Hen återkommer till respekten från deras ägare och aspekten av att inte spendera stora summor på något som inte utvecklar deras verksamhet.

I stora drag anser Redovisningschefen att den nuvarande tillämpningen av full IFRS inte innebär några väsentliga skillnader i jämförelse till redovisning enligt lagbegränsad IFRS. Eftersom en övergång inte innebär några väsentliga skillnader, kommer heller inte legitimiteten att påverkas i större utsträckning. Visserligen innebär IFRS en internationell legitimitet, men i och med att företaget inte har någon internationell verksamhet anser Redovisningschefen att företaget inte kommer att tappa legitimitet, eftersom de verkar på en lokal marknad och fortsatt kommer stå under FI:s tillsyn. Företaget har dock internationella återförsäkringspartners vars syn på lagbegränsad IFRS kan tänkas vara negativ, men Redovisningschefen tydliggör att detta endast är hens egna spekulationer.

Redovisningschefen menar också att företagets redovisade finansiella mått till största del utgörs av Solvens II-måtten. Övergången till lagbegränsad IFRS kommer därmed ha en liten påverkan på företagets redovisade finansiella mått. Eftersom dessa mått inte kommer att påverkas i någon större utsträckning kommer den redovisade kvaliteten som företaget redan innehar att bestå. Hen avslutar

intervjun med att förklara att just kostnaderna kring implementeringen av IFRS 17 är den största anledningen till varför Företag E kommer att sträva mot lagbegränsad IFRS.

5.6 Företag F

Företag F är ett livförsäkringsbolag och har i koncernredovisningen 2020 redovisat tillgångar som innebär att de är det näst största bolaget i studiens urval. Företaget har den tredje högsta skuldsättningsgraden av de studerade företagen. Kontakten med företaget har skett genom företagets redovisningsspecialist och det är även hen som intervjun har förts med. I Företag F:s årsredovisning för år 2020 meddelar företaget att ett arbete pågår med analys av vilka konsekvenser de nya reglerna för koncernredovisning förväntas leda till. Företagets externa revisor för årsredovisningen 2020 var en revisor från en utav Big Four-revisionsbyråerna.

Företag F kommer inte längre tillämpa full IFRS utan övergå till att tillämpa lagbegränsad koncernredovisning som följer ÅRFL. Redovisningsspecialisten förklarar att de främsta anledningarna till varför företaget inte kommer att fortsätta tillämpa full IFRS har sin grund i den ineffektivitet som annars uppstår vid tillämpning av olika redovisningsprinciper mellan juridisk person och koncernredovisning samt en implementering av IFRS 17 medför höga kostnader. Dessa kostnader riskerar i slutändan att drabba kunder och ägare. Hen berättar att Företag F uppskattar kostnaden till över 100 miljoner kronor efter en grov beräkning på vad en eventuell implementering av IFRS 17 standarden i koncernen skulle kosta. Redovisningsspecialisten utvecklar vidare med att företaget inte har bestämt exakt när de kommer att övergå till lagbegränsad IFRS, men att det kommer ske innan 1 januari 2023 då IFRS 17 träder i kraft. Det har förts en kontinuerlig dialog med revisorerna men revisorerna har inte haft någon påverkan i Företag F:s beslut att lämna full IFRS.

Angående hur jämförbarheten påverkas när företaget lämnar full IFRS förklarar hen med att den interna jämförbarheten till viss del kommer att förbättras eftersom den juridiska personen och koncernen får en större enhetlighet mellan varandra. Hen fortsätter med att förklara att jämförbarheten mot de försäkringsföretag som väljer eller blir tvingade att stanna kvar inom full IFRS skulle kunna vara en nackdel.

Redovisningsspecialisten anser att legitimiteten för företagets redovisning inte kommer att försämrats eftersom det i allt väsentligt är samma redovisningsregler som kommer att tillämpas med undantag för IFRS 17. I sammanhanget kan det även vara intressant att nämna att företag F är en svensk onoterad koncern och att EU-rätten inte ställer krav på att onoterade koncerner ska tillämpa

full IFRS utan här har Sverige historiskt gått längre än vad EU-rätten kräver. Hen ser också fördelen med att tillämpa full IFRS eftersom det är en global standard men att företaget i fråga inte kommer att påverkas. Vidare menar hen att kvaliteten av finansiella mått heller inte kommer att vare sig förändras eller försämrats vid övergång till lagbegränsad IFRS.

Den egentliga skillnaden från den nu tillämpade full IFRS gentemot lagbegränsad IFRS är således det nya regelverket IFRS 17. Just IFRS 17 och de kostnader som denna standard medför menar Redovisningsspecialisten också är anledningen till varför FI backar från kravet på full IFRS för onoterade försäkringskoncerner.

5.7 Sammanfattning av empiriska data

Av de sex försäkringsbolag som intervjuats för studien fastställer fyra av dem att de inom en snar framtid kommer övergå till lagbegränsad IFRS. Samtliga av dessa motiverar beslutet med att principen IFRS 17 ska införas. Företag B motiverar sitt beslut om att inte övergå till lagbegränsad IFRS med att företaget planerar en börsintroduktion och Företag D motiverar sitt beslut med att full IFRS är en tvingande princip. Försäkringsföretagen tillhandahöll en enad åsikt om att IFRS 17 är en kostsam princip, vilket var en drivande faktor för majoriteten av företagen att inte fortsatt tillämpa full IFRS och något som framhölls i samtliga intervjuer.

Företag	Verksamhet	Revisor	Fortsättningsvis full IFRS eller övergång till lagbegränsad IFRS?	Huvudsaklig anledning
A	Tjänstepension & livförsäkring	Ernst & Young	Lagbegränsad	Kostnader
B	Skadeförsäkring	PwC	Full	Börsnotering
C	Skadeförsäkring	Big Four-byrå	Lagbegränsad	Jämförbarhet
D	Skadeförsäkring	KPMG	Full	Tvingande princip
E	Livförsäkring	KPMG	Lagbegränsad	Kostnader
F	Tjänstepension & livförsäkring	Big Four-byrå	Lagbegränsad	Kostnader

Tabell 2: Sammanställning av det empiriska materialet

6. Analys

Empirin visar på två övergripande förklaringar till studiens syfte; att fyra av företagen kommer att övergå till lagbegränsad IFRS och att detta är till följd av den nya standarden IFRS 17. Det största motivet till varför företag har valt att övergå till lagbegränsad IFRS är de kostnader som en fortsatt tillämpning av full IFRS kommer att innebära i och med att den nya standarden IFRS 17 blir aktuell. De två företag som inte kommer att övergå till lagbegränsad IFRS har som motiv att det ena företaget planerar en börsintroduktion och det andra företaget har full IFRS som krav (Tabell 2, s. 38). Analysen nedan är genomförd mot bakgrund av tidigare forskning och de teoretiska perspektiv som nämnts i teorikapitlet.

6.1 Kostnader

Insamlingen av empirin visade på att kostnaden är en stor faktor i varför företagen väljer att lämna full IFRS. Tre av de sex tillfrågade företagen angav att kostnaden för att implementera IFRS 17 är den största nackdelen med en fortsatt tillämpning av full IFRS, varav samtliga tre kommer att övergå till lagbegränsad IFRS. Ett av företagen som kommer övergå till lagbegränsad IFRS angav att jämförbarheten var den största bidragande faktorn till övergången, även om kostnaden också lyftes fram som en övervägande nackdel. De två företag som inte angav att kostnaden var den största nackdelen med tillämpning av full IFRS, var de företag som fortsatt ska tillämpa redovisningsregelverket fullt ut.

De intervjuade företagen till denna studie medgav att kostnader för implementering av den nya standarden IFRS 17 är en utav anledningarna till varför företagens benägenhet till att fortsatt tillämpa IFRS är låg. Det empiriska material som insamlats till denna studie korrelerar med tidigare forskning angående kostnader som ett redovisningsregelverk medför. Ozu et al. (2018) samt Hitz & Müller-Bloch (2016) konstaterade att det största problemet med IFRS är just de kostnader som regelverket medför jämfört med nationella regelverk, i denna studie är skillnaden i kostnader hänförliga till införandet av IFRS 17. Den ökade kostnaden som IFRS innebär har konstaterats vara huvudproblemet även i andra studier, bland annat av Morris et al. (2014) och Litjens et al. (2012).

Det opportunistiska perspektivet (Watts & Zimmerman, 1990) menar att företag kommer välja den redovisningsmetod som är mest gynnsam för dem själva, vilket bygger vidare på den positiva redovisningsteorin (Watts & Zimmerman, 1990) som antar att alla aktörer är nytto-maximerande. Att fortsatt tillämpa full IFRS, som sedermera kommer att inkludera en implementering av IFRS 17, är

en kostsam process för samtliga företag. En kostsam implementering, som bland annat Företag E och Företag C uttrycker varken är nödvändig eller medför redovisningen någon särskild nytta. Företagen resonerade även att beslutet skulle generera uppskattning från ägarna eftersom man valde bort en kostsam process som inte skulle gynna kunden. Att tre av fyra företag motiverar sina beslut om att övergå till lagbegränsad IFRS till följd av den kostsamma implementeringen av IFRS 17, som de uttrycker inte skulle generera någon nytta, överensstämmer med att de tar det beslutet som är mest gynnsamt för dem. Företag A lyfte att standarden inte passar in i deras verksamhet och med implementeringskostnaderna i åtanke togs beslutet att välja den redovisningsmetod som gynnade företaget mest.

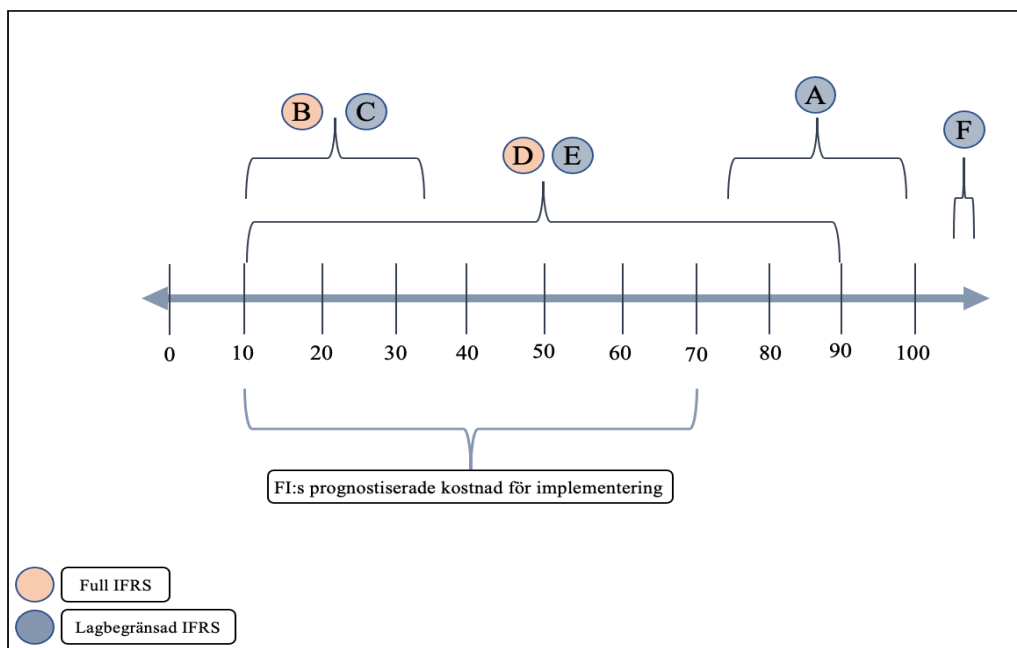

Illustration 1: Sammanställning av FI:s och företagens prognostiserade kostnad för implementering av IFRS 17.

FI beräknar i deras beslutspromemoria (2020) att en implementering av IFRS 17 skulle kosta mellan 10–70 miljoner kronor per företag, en summa som dock kan anses tämligen låg. FI:s beräknade kostnad för implementering av IFRS 17 avser enbart kostnader för systemimplementering, vilket är den faktor som Företag A också beräknat kostnaden för implementering på. Företag A räknar med 75–100 miljoner kronor, en summa som överstiger FI:s prognostiserade kostnad för systemimplementering. Den totala kostnaden för implementering kommer högst troligen innebära högre kostnader än enbart de kostnader som hänför sig till implementering av system. Till exempel räknar ett företag som är mindre än Företag A, Företag F, på att de totala kostnaderna för implementering skulle vara högre än 100 miljoner kronor. I övrigt hade både Företag D och Företag E svårt att formulera en specifik kostnad eller inom vilket spann av FI:s prognostiserade siffra som

de skulle befinna sig inom, varpå deras spann är illustrerat mellan 10–90 miljoner i Illustration 1 eftersom ett tvåsiffrigt miljonbelopp ansågs som rimligt från företagen. Företag E menar att andra kostnader än enbart sådana som hänför sig till systemet kommer att aktualiseras vid en implementering av IFRS 17, såsom kostnader för extra personal. Dessa kostnader instämmer på de kostnader som Ozu et al. (2018) menar är relaterade till IFRS, där även upplärning av personal och upplärning av teknisk kunskap framhålls som relaterade till tillämpning av IFRS. Det finns därmed en indikation inom försäkringsbranschen att FI:s beräknade kostnad ligger i underkant mot vad den faktiska kostnaden för företagen kommer att vara.

6.2 Revisor

Samtliga av företagen i denna studie har en revisor från någon utav Big Four-revisionsbyråerna (Tabell 2, s. 38) och ingen av de tillfrågade medgav att revisorn hade haft någon påverkan eller avgörande röst i deras beslut angående en övergång till lagbegränsad IFRS men vissa av företagen uppger att deras revisor har haft en rådgivande roll i processen. Tidigare forskning från Al-Basteki (1995) och Litjens et al. (2012) visar däremot på motsatsen till denna studies empiri. Det vill säga, ur deras studier framgår det att företagets beslut att tillämpa full IFRS påverkades av företagets revisor, och i vissa fall, påverkades beslutet uteslutande av företagets revisor.

Big Four-byråerna är onekligen starkt representerade inom svenska försäkringsföretag, men uppges inte ha påverkat företagen i deras beslut om tillämpning av full eller lagbegränsad IFRS. Collin et al. (2008) nämner att institutionell teori visar på att revisorer kan påverka val och beslut. Empiriinsamlingen för denna studie tyder på att det inte föreligger någon påverkan från revisorerna. Även om denna studies empiri inte påvisar detta så är det inte möjligt att utesluta revisorernas indirekta påverkan eftersom revisorerna har ett kontinuerligt rådgivande arbete till företagen. Företagen själva uttrycker det som att revisorerna inte har påverkat deras beslut, men en indirekt påverkan kan ske genom deras objektiva rådgivande.

Att Big Four-byråerna innehar 90% av revisionsuppdragen i Sverige för företag av allmänt intresse (Revisorinspektionen, 2019), och samtliga företag i denna studie, kan uppfattas som en norm inom försäkringsbranschen i Sverige. Detta fenomen kan förklaras av isomorfism och att försäkringsföretagen uppfattar både ett normativt och imiterande tryck från både konkurrenter och branschen de verkar inom. Försäkringsbolagen kan uppleva att det är praxis att använda sig av en Big Four-revisor och att detta är ett steg i att efterlikna sina konkurrenter. Försäkringsföretagen

verkar i samma bransch och är likartade på många vis, vilket talar för en homogenitet i den svenska försäkringsbranschen.

Matonti & Luliano (2002) samt Street & Gray (2000) har påvisat att företag som tillämpar full IFRS tenderar att ha en revisor från någon utav Big Four-revisionsbyråerna, vilket den empiriska insamlingen från denna studie bekräftar med empirin från både Företag B och D. Tidigare forskning har visat på att företags val angående en övergång till full IFRS är starkt korrelerat till att företaget har en revisor från Big Four-revisionsbyråerna. Även om de två företag som fortsatt kommer tillämpa full IFRS har redogjort för att revisorn inte har haft en påverkande roll, använder de sig ändå av en Big Four-revisor. Detta innebär att sambandet mellan tillämpning av full IFRS och användandet av en Big Four-revisorerna som framkommit ur den tidigare forskningen även framkommer i denna studie.

6.3 Kvalitet

Fyra av sex företag nämner uttryckligen att kvaliteten inte kommer försämrats vid en övergång till lagbegränsad IFRS. Detta motiveras av att företagen fortsatt kommer stå under FI:s tillsyn och därmed ger incitament till att behålla en god kvalitet på redovisningen inom koncernen. Kvalitet i denna studie förklaras med tillförlitlighet, öppenhet och ett sätt att underlätta jämförbarhet.

Tidigare forskning är tudelad huruvida tillämpning av full IFRS förbättrar eller försämrar företagens redovisning. Resultat från studier genomförda av Daske & Gebhardt (2006), Bassemir & Novotny-Farkas (2018) samt Iatridis (2010) visar på att IFRS medför förbättrad kvalitet av redovisningen. Denna studies empiri tyder dock i all väsentlighet på att kvaliteten av framför allt finansiella mått inte kommer att försämrats. Eftersom företagen i denna studie kommer att övergå till lagbegränsad IFRS är det möjligt att detta redovisningsregelverk skiljer sig gentemot de ovan nämnda studiernas alternativa regelverk. Det är möjligt att lagbegränsad IFRS är en redovisningsprincip som är mer lik full IFRS än de redovisningsprinciper som varit alternativet i tidigare forskning. Detta kan vara anledningen till varför denna studies empiri inte stödjer ovan nämnda forskning. Denna studies resultat stärker dock Goncharov & Zimmermanns (2006) studie på tyska företag som visade på att en tillämpning av full IFRS inte tyder på förbättrad redovisningskvalitet hos företagen. Brown (2011) instämmer på ovan nämnda resonemang, att en studies urval kan vara anledningen till varför studiers resultat skiljer sig åt inom forskning av redovisningskvalitet.

Den imiterande isomorfismen kan förklara valet mellan lagbegränsad och full IFRS genom att företag imiterar metoder och praxis från andra företag. Tillförlitligheten i branschen stärks av att så många företag som möjligt har ett enhetligt redovisningsregelverk, varför många väljer att göra som resten av branschen. Företag C nämner att de skulle överväga att ta ett annat beslut om samtliga i branschen skulle göra det, vilket visar på att den imiterande isomorfismen stöds av denna studie.

6.4 Storlek

Storleken på de tillfrågade företagen rangordnas utifrån totala tillgångar, likt mycket av den tidigare forskningen som är gjord på området. Ur det empiriska materialet framkom det att de största företagen kommer övergå till lagbegränsad IFRS. Två av de mindre företagen kommer fortsatt tillämpa full IFRS.

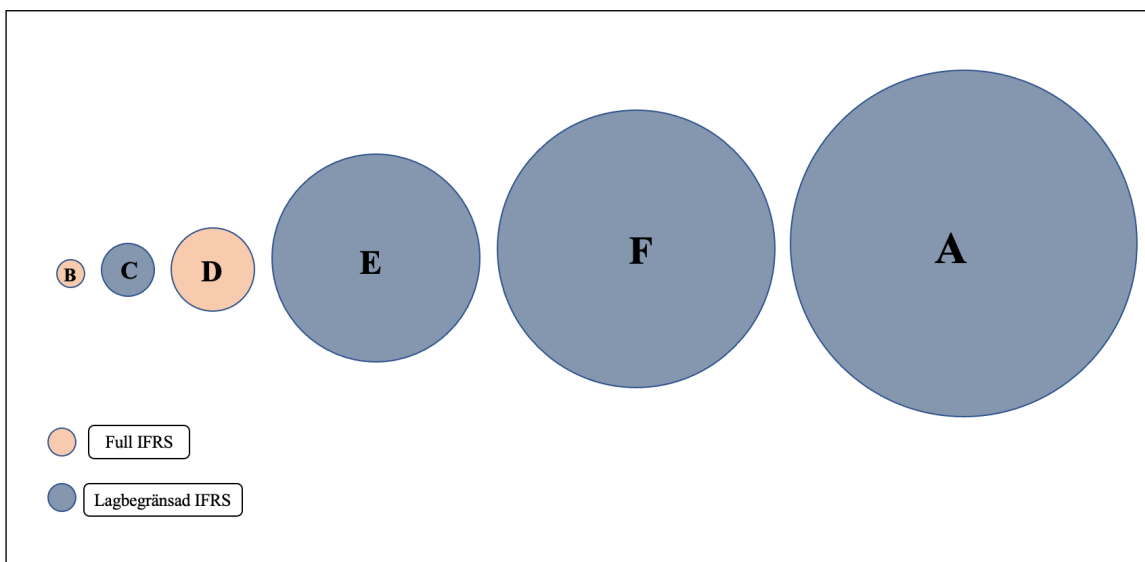

Illustration 2: Sammanställning av företagens beslut gällande full eller lagbegränsad IFRS i relation till företagets totala tillgångar.

Den tidigare forskningen lyfter att en frivillig tillämpning av IFRS kan förklaras med storleken på företaget. I denna studie framgår det att de större företagen, sett till redovisade totala tillgångar, inte kommer tillämpa full IFRS frivilligt, utan istället kommer övergå till lagbegränsad IFRS. Korrelationen mellan storlek och den frivilliga tillämpningen överensstämmer inte med ställningstaganden från den svenska försäkringsbranschen. Studiens empiri visar på att de större företagen i lägre grad än de mindre företagen är benägna att tillämpa frivillig IFRS. Att större företag är mer villiga att utlämna information och betala kostnaden för detta, vilket framkommer ur forskning från Senyigit (2014), har ingen förankring i denna studies empiri.

Företag D uttrycker att deras internationella relationer och jämförbarhet till internationella konkurrenter är en fördel med fortsatt tillämpning av full IFRS. De har dessutom verksamhet på både den nordiska och baltiska marknaden. Att dessa faktorer skulle påverka redovisningsvalet av full IFRS stöds av Bassemirs studie (2018) där det framgår att företag med fler internationella etablissemang oftare väljer full IFRS som redovisningsprincip. Skillnaden mellan den tidigare forskningen och empirin som framkommer från Företag D är att företaget inte ställs inför valmöjligheten att välja bort full IFRS. Denna aspekt särskiljs därför men korrelationen är intressant ur avseendet att den till stor del överensstämmer med den tidigare forskningen.

Gällande forskningen som framgår från Eierle & Haller (2009) finns det inget empiriskt stöd för att de större företagen skulle ha mer kunskap om IFRS än de mindre företagen, de svar som återges av intervjupersonerna är likartade och ett kunskapsgap om IFRS går därför inte att urskilja. Att de större företagen väljer att minimera kostnaderna och övergå till lagbegränsad IFRS kan dock förklaras med det opportunistiska perspektivet som framhäver att företagen väljer den redovisningsmetod som är den mest gynnsamma för dem, vilket i detta fall motsvarar en övergång till lagbegränsad IFRS.

Att företagens bakomliggande motiv till sitt redovisningsval skulle vara på grund av sin storlek, som förklarar av det opportunistiska perspektivet och storlekshypotesen, kan inte stödjas av denna studies empiriska insamling. Inget av företagen uttryckte att en lägre vinstredovisning skulle ligga till grund för beslutet men det går inte heller att utesluta att ett visst politiskt tryck har påverkat företagen, vilket storlekshypotesen också förklarar ska ligga till grund för företagets redovisningsval. Storlekshypotesen samt de andra hypoteser som formulerats i det opportunistiska perspektivet är dock föråldrade enligt både Watts & Zimmerman (1978) och Fields, Lyz & Vincent (2001), varför det empiriska underlagets icke-befintliga stöd av storlekshypotesen kan vara till stöd för kritiken mot positiv redovisningsteori.

Även om företagen fattar besluten internt finns olika intressentgrupper som företagen tar hänsyn till. Till exempel uttryckte Företag A att IFRS var uppskattat av internationella investerare och Företag C medgav att konkurrenternas beslut påverkade deras eget val. Detta stöds av den institutionella teorin som förklarar att frivillig rapportering av redovisningsprinciper kan vara ett svar på förväntningar från intressenter.

6.5 Informationsasymmetri & Jämförbarhet

Den insamlade empirin visar på en enhetlig uppfattning om att jämförbarheten kan bli lidande för utomstående intressenter men att informationsasymmetrin inom koncernen kommer att minska i många av fallen. Ett av företagen anger att jämförbarheten är den övervägande faktorn till varför en övergång till lagbegränsad IFRS är trolig. Den insamlade empirin visar på att företagen som väljer att övergå till att tillämpa lagbegränsad IFRS nu kommer ha ett enhetligt redovisningsregelverk mellan koncernen och moderbolaget, vilket många av företagen menar underlättar den dagliga verksamheten och kan minska kostnaderna. Brown (2011) instämmer på att ett enhetligt redovisningsregelverk underlättar företags jämförbarhet och att enhetliga redovisningsregelverk underlättar för utomstående intressenter att analysera företagen i fråga.

Fyra av sex företag kommer sluta tillämpa full IFRS och kommer i sin tur istället använda en enhetlig redovisningsprincip mellan varandra, lagbegränsad IFRS. Det finns en viss oro bland företagen som väljer att övergå till lagbegränsad IFRS, att de kommer att förlora viss förmåga som man haft tidigare att på ett enkelt och effektivt sätt kunna jämföra sig mot branschen. Företag C förklarar att, utöver det som nämnts ovan, kommer även en övergång till lagbegränsad IFRS underlätta redovisningen av fastigheter och att det nu kommer bli lättare att ha en likvärdig redovisning inom koncernen. Men på grund av att en stor del av branschen nu väljer att övergå till lagbegränsad IFRS kommer det snarare underlätta för företagen att jämföra sig mot varandra då man till stor del använder en enhetlig redovisningsprincip. Detta stöds vidare av Företag D:s uttalande angående branschens agerande. Företag D ser det som en nackdel att en del av företagen nu väljer att lämna full IFRS för att övergå till lagbegränsad IFRS och att det i framtiden finns en risk att jämförbarheten kommer att försämrats mot dessa företag. Vidare kan detta härledas till att branschens beslut om att övergå till lagbegränsad IFRS överensstämmer med FI:s syfte om att säkerställa en hög och enhetlig standard hos företagens externa redovisning.

Företagens resonering angående jämförbarhet stämmer överens med tidigare forskning från Iatridis (2010) och Bertrand, Brebisson & Burietz (2020). Deras forskning menar på att en övergång till ett enhetligt redovisningsregelverk underlättar jämförbarheten mellan företagen som använder det och minskar informationsasymmetrin. Att företagen fortsatt kommer agera homogent är i enlighet med den institutionella teorin (DiMaggio & Powell, 1983).

Samtliga företag i denna studies urval redovisar enligt full IFRS har tillämpat ÅRFL i moderbolaget och full IFRS i koncernen. När fyra av dessa sex företag nu övergår till lagbegränsad IFRS kommer

redovisningen i moderbolagen och koncernen harmoniseras, vilket både minskar informationsasymmetrin och underlättar för utomstående intressenter att jämföra koncernen och moderbolaget. Studiens empiriska data stödjer inte agentteorin (Jensen & Meckling, 1976) som menar att informationsasymmetri alltid kommer att uppstå mellan principal och agent, vilket i detta fall symboliseras av koncern och moderbolag. Att helt dementera agentteorin och informationsasymmetrin är dock inte möjligt eftersom harmoniseringen av redovisningsregelverk ännu inte har skett, och empirin är därmed företagets och intervjupersonernas preliminära tankar om övergången till lagbegränsad IFRS.

6.6 Legitimitet

Insamlingen av empiriska data visar ett tydligt stöd för att legitimiteten har varit ett motiv under företagets diskussioner kring huruvida de fortsatt ska tillämpa full IFRS eller övergå till lagbegränsad IFRS. Samtliga företag medgav att de inte anser att legitimiteten kommer försämrats vid en eventuell övergång till lagbegränsad IFRS, jämfört med legitimiteten som full IFRS medför. Företag C menar på att den främsta anledningen till att legitimiteten inte skadas har sin grund i att företaget fortsatt kommer stå under FI:s tillsyn.

Företag C medger också i deras intervju att företaget hade funderat på sitt beslut och möjligtvis agerat annorlunda om resterande företag i branschen hade tagit ett annat beslut. Att företag inom samma bransch väljer att följa varandra och fatta liknande beslut stöds av den imiterande isomorfismen (DiMaggio & Powell, 1986). Företag som verkar inom samma bransch tenderar enligt institutionell teori (Deegan & Unerman, 2011) att ta likartade beslut i organisatoriska frågor. Att företagen agerar enhetligt tyder på att det råder homogenitet mellan dem. Eftersom det råder homogenitet bland företagen kommer även en försämrad legitimitet jämfört mot andra branscher inte att påverka de berörda företagen. Då företagen tar samma beslut, förändras legitimiteten på samma sätt för alla inblandade företag. Det är därför inte möjligt att utesluta att legitimiteten vid en tillämpning av full IFRS kommer att försämrats gentemot andra branscher.

Det empiriska materialet i denna studie motsäger tidigare studier, vilket Företag B:s uttalande redogör för. Företag B menar att de företag som tillämpar lagbegränsad IFRS fortsatt står under FI:s tillsyn och kommer därför ha en fortsatt stark legitimitet i deras redovisning. De två övriga företagen som är objekt för denna studie instämmer också på att legitimiteten inte kommer att skadas på grund av en övergång till lagbegränsad IFRS. Higgins & Jones (2006) pekar på att företag var oroliga över att tappa legitimitet i och med ett införande av full IFRS. Denna studies empiri kan

dementera Higgins & Jones (2006) resultat eftersom inget av de intervjuade företagen var oroliga över att tappa legitimitet vid varken fortsatt tillämpning av IFRS eller vid övergång till lagbegränsad IFRS. I all väsentlighet kommer legitimiteten att bestå, och varken försämras eller förbättras.

Kim & Shis (2012) studie på företag som antingen tillämpade full IFRS eller delar av regelverket visade på att högre trovärdighet erhöles från marknaden om företagen tillämpade full IFRS. Christensen (2012) menar på att frivillig tillämpning av IFRS innebär att företagen blir mer förtroendeingivande på marknaden. Denna studies empiriska data stödjer inte tidigare forskning inom området. Tidigare forskning har dock undersökt legitimiteten utifrån företagets marknad, medan denna studie har fokuserat på företagets egen uppfattning om huruvida legitimiteten kommer att förändras. Det är därför inte möjligt att utesluta att legitimiteten för de berörda försäkringsföretagen ur marknadens synpunkt kommer att försämras vid tillämpning av lagbegränsad IFRS, och att legitimiteten hade förbättrats vid en, numera, frivillig tillämpning av full IFRS, som Christensens (2012) studie pekar på.

Att legitimiteten kommer upprätthållas beror enligt de intervjuade företagen på att de fortsatt kommer att stå under FI:s tillsyn. FI:s tillsyn är en del av den institutionella strukturen i Sverige, och som därmed kan förklara varför företag anser att legitimiteten inte kommer att försämras, vilket även stöds av den institutionella teorin (Deegan & Unerman, 2011). Företagen har också varit delaktiga i processen till lagförändringen till att onoterade försäkringsföretag inte längre behöver tillämpa full IFRS, främst genom branschorganisationen Svensk Försäkring. Den normativa isomorfismen (DiMaggio & Powell, 1983) lyfter att sådana formella grupper där företagsledare är delaktiga kan härledas till att företag tar likartade beslut. Ett gemensamt talesätt om att IFRS 17 är en kostsam princip och att lagbegränsad IFRS är gynnsammare för företagen kan ha uppstått i diskussioner genom Svensk Försäkring vilket i sin tur kan ha påverkat företagets beslut.

6.7 Skuldsättning

Ingen av de tillfrågade företagen uppmärksammade en högre skuldsättning i relation till full IFRS eller att detta skulle vara ett av de bakomliggande motiven för företagets ställningstagande till en eventuell övergång till lagbegränsad IFRS. Det empiriska underlaget finner tämligen samband som stödjer att skuldsättningen skulle vara högre för de företag som frivilligt tillämpar full IFRS och därmed utgör ett motiv för att övergå till lagbegränsad IFRS, likt den tidigare forskning som lyfts fram av Bertrand, Brebisson & Burietz (2020). Nedan har företagets skuldsättningsgrad

sammanställts i relation till dess beslut. Skuldsättningsgraden har beräknats som företagens skulder i förhållande till det egna kapitalet.

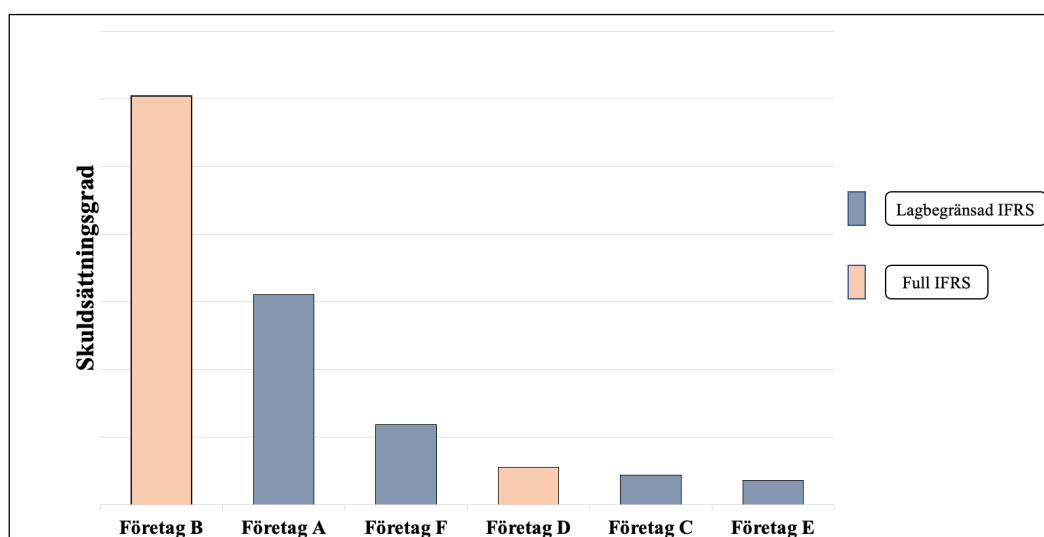

Illustration 3: Sammanställning av företagens beslut gällande full eller lagbegränsad IFRS i relation till företagens skuldsättningsgrad.

För att denna studies empiri skulle finna förankring i den tidigare forskningen av Bertrand, Brebisson & Burietz (2020) borde företagen med högst skuldsättning övergå till lagbegränsad IFRS. Detta överensstämmer med denna studies empiri då två av företagen med högst skuldsättningsgrad övergår till lagbegränsad IFRS. Det framkommer dock att företaget med högst skuldsättning fortsatt kommer att tillämpa full IFRS. Därtill följer att de två företag med lägst skuldsättningsgrad övergår till lagbegränsad IFRS, två samband som inte överensstämmer med den tidigare forskningen. Bertrand, Brebisson & Burietz (2020) kritiserar sin egen forskning och lyfter själva fram att kopplingen mellan högre skuldsättning och tillämpningen av IFRS är svag, vilket kan stödjas av resultatet som framkommer av denna studies empiriinsamling.

Watts & Zimmerman (1990) lyfter skuldsättningshypotesen i det opportunistiska perspektivet, som i den här studien liknas vid att företag med hög skuldsättning skulle välja den redovisningsmetod som tillåter det högsta resultat och den högsta värderingen av tillgångar. Denna teori kan inte stödjas av det empiriska underlag som framkommer från denna studies urval.

6.8 Oväntade faktorer

Utöver ovan nämnda faktorer har empiriinsamlingen visat oväntade faktorer kopplat till ställningstagandet till IFRS, vilket kan förklaras med att FI:s beslut ligger nära i tiden och ännu inte har undersökts. Företag B planerar en börsintroduktion under de kommande åren och väljer därför att fortsätta tillämpa full IFRS. För att företaget ska kunna bli börsnoterade är de tvungna att tillämpa full IFRS och företaget såg därför inte någon nytta i att övergå till lagbegränsad IFRS under en så kort tidsperiod. Detta motsäger den tidigare forskningen som är utförd av Hitz & Müller-Bloch (2016) som menar på att företag som valt att avnotera sig ofta gjorde det på grund av de implementeringskostnader som IFRS medför. Företag B väljer att notera sig, trots vetskapen om de ökade kostnaderna i redovisningen.

Valet av redovisningsregelverk för företag som ska börsnoteras kan förklaras genom normativ isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983) där de institutionella strukturerna tvingar företag att tillämpa IFRS när man introduceras på börsen. Även om Företag B hade möjligheten att tillämpa lagbegränsad IFRS fram till sin börsintroduktion så var det framtida tvingande trycket avgörande för företagets ställningstagande till att fortsätta tillämpa full IFRS.

7. Slutsats

7.1 Slutsatser

Syftet med denna studie var att undersöka och analysera huruvida onoterade finansiella företag fortsatt kommer följa IFRS, samt de bakomliggande motiven för företagens ställningstagande. Fyra av de sex tillfrågade företagen svarade att en övergång till lagbegränsad IFRS är planerad. De två resterande företagen kommer fortsatt tillämpa full IFRS till följd av det ena företagets framtida börsnotering och på grund av att det är en tvingande princip för det andra företaget.

FI motiverade i sin beslutspromemoria (2020) det slopade kravet på full IFRS för onoterade finansiella företag med de kostnader som den nya standarden IFRS 17 medför. Den tidigare forskningen lyfte också kostnader som ett problemområde med IFRS. Denna studie stödjer FI:s prognos och finner att det främsta motivet till att de finansiella företagen planerar en övergång är IFRS 17 och kostnaderna hänförliga till standarden. Däremot ses den prognostiserade siffran på 10–70 miljoner kronor för implementering av standarden som låg. Denna studie ger en indikation på att kostnaden inom försäkringsbranschen kommer vara högre än det beräknade belopp som FI estimerat, främst då FI:s prognos endast är baserad på kostnader hänförliga till systemimplementering. Branschen hävdar, likt den tidigare forskningen, att kostnader hänförliga till personal, IT och utbildning kommer belasta företagen vid en eventuell implementering av IFRS 17. Slutsatsen är således att det främsta bakomliggande motivet till företagens ställningstagande är kostnaderna associerade med introduceringen av IFRS 17 som en ny standard som måste implementeras vid tillämpning av full IFRS. Det är också kostnaden som IFRS 17 medför som FI grundar sitt beslut på. Denna studie stärker FI:s resonemang och författarna anser att beslutet har teoretisk förankring.

Vidare lyfte den tidigare forskningen andra faktorer som kan påverka företags val av full IFRS eller annat regelverk. Slutsatsen är att denna studie finner belägg, utöver kostnader, för att kvalitet, jämförbarhet och legitimitet har varit faktorer som de studerade företagen diskuterat och haft i åtanke gällande sitt ställningstagande. Företagen bedömde att kvaliteten inte skulle bli lidande till följd av en övergång till lagbegränsad IFRS med motivering i att man fortsatt står under FI:s tillsyn. Det förhållandevis samlade beslutet i branschen om en övergång till lagbegränsad IFRS ansågs medföra fördelar gällande jämförbarhet och legitimitet. En övergång till lagbegränsad IFRS innebär att koncernredovisningen och moderbolagets redovisning blir enhetligt, vilket också sågs som ett motiv till en övergång från full IFRS. FI verkar för att deras redovisningsföreskrifter ska skapa

enhetlighet och transparens, någonting som FI dock inte resonerar kring i sin beslutspromemoria för detta beslut. Ur denna studie framkommer det att enhetligheten, i form av framför allt branschjämförelse, har varit av vikt för företagen i deras beslutsfattning. Det kan därför anses anmärkningsvärt att FI inte resonerat vidare kring hur enhetligheten och transparens påverkas av deras beslut.

Denna studie finner inga belägg för att ökad skuldsättning, företagens storlek eller revisorer skulle vara ett bakomliggande motiv till valet mellan redovisningsprinciperna. Den tidigare forskningen finner ett starkt samband mellan Big Four-revisionsbyråerna och att dessa skulle påverka redovisningsvalen hos företag, ett sådant samband kunde ej urskiljas ur denna studies empiri. Däremot har samtliga tillfrågade företag en revisor från någon av Big Four-byråerna, varpå detta samband är svåranalyserat men inte möjligt att utesluta. Avslutningsvis ser studien att den svenska försäkringsbranschen agerar enhetligt i flera aspekter, vilket stöds av den institutionella teorin. FI:s beslut att ge försäkringsbranschen valmöjligheten att antingen tillämpa lagbegränsad eller full IFRS visar på att branschen har tendenser till att agera enhetligt, något som talar för att FI:s syfte om att upprätthålla en hög och enhetlig standard i företagens externa redovisning har upprätthållits.

7.2 Kunskapsbidrag

Denna studie bidrar med kunskap om de bakomliggande motiv som föreligger för försäkringsföretag och deras redovisningsval. Med förankring i den tidigare forskningen har denna studie diskuterat faktorer och huruvida den svenska försäkringsbranschen övervägt dessa eller ej. Detta har gett upphov till ny kunskap och insikter i den tidigare forskningen kring frivilligt tillämpande av full IFRS. Vidare bidrar studien med ytterligare insikter i den svenska försäkringsbranschens ställningstagande mot IFRS i allmänhet och i synnerhet IFRS 17. Studien ger upphov till djupare förståelse gällande redovisningsval som kan vara till användning för andra företag och branscher, men även för myndigheter och instanser, som ställs inför ett liknande redovisningsval.

7.3 Diskussion

Denna studie har framhållit sju faktorer som konkretiserats ur tidigare forskning och som bedöms påverka den frivilliga tillämpningen av full IFRS. Genom slutsatsen finner studien belägg för att två av dessa är övervägande motiv: kostnader och jämförbarhet. Att den svenska försäkringsbranschen inte stödjer den tidigare forskningen fullt ut, och inte finner något belägg alls för tre av de sju faktorerna, visar på att den tidigare forskningens resultat är svår att överföra. Detta ger upphov till

en bredare diskussion gällande forskningen om IFRS och om den härstammar från en generalisering av företag och branscher. Få tidigare studier har valt att särskilja branscher, likt hur denna studie avgränsar sig till den svenska försäkringsbranschen. Anledningen till att den svenska försäkringsbranschen inte stödjer stora delar av den tidigare forskningen kan därför bero på att tidigare forskning inte studerat separata branscher, vilket skulle kunnat resultera i olika slutsatser. Även den geografiska aspekten kan förklara diskrepansen mellan tidigare forskning och denna studies resultat. Nationella perspektiv ska inte uteslutas då redovisningsskillnader mellan länder kan ge upphov till olika resultat. Förutom att denna studies resultat bidrar till ovanstående kunskap, uppmuntrar resultatet i ett vidare sammanhang till särskiljning av branscher och länder gällande forskning om frivillig tillämpning av IFRS.

7.4 Förslag till framtida forskning

Denna studie syftar till att undersöka motiven bakom en eventuell övergång till lagbegränsad IFRS eller de incitament företagen hade att stanna kvar inom full IFRS. Den generella problematiseringen kring IFRS kan med bidrag från andra frågeställningar och metodval tillsammans med denna studie bidra till forskningen om IFRS. En komplettering av en kvantitativ forskningsmetod genom en mängdstudie kan, efter IFRS 17 trätt i kraft den 1 januari 2023, undersöka och besvara vilket officiellt beslut som företagen faktiskt tog och hur många som valde att lämna full IFRS till förmån för lagbegränsad IFRS. Vidare kan framtida forskning återkomma till företagen som varit berörda i denna studie om ett antal år och undersöka huruvida de var nöjda med sitt beslut att övergå till lagbegränsad IFRS eller om de skulle resonerat annorlunda med vetskapen företagen kommer att ha.

Författarna har noterat att det kan finnas skillnader mellan företag som bedriver verksamhet inom sakskadeförsäkring och livförsäkring. Det föreligger olikheter i verksamheternas förutsättningar för tillämpning av redovisningsregelverk på grund av avtalens olika karaktärer där livförsäkring ofta tecknar långa avtal och sakskadeförsäkring ofta är av kortare karaktär. Vidare kan framtida forskning fokusera på försäkringsbranschen och dess redovisning genom att i synnerhet studera redovisningsskillnader i liv- och skadeförsäkringsföretag. Detta skulle ge branschen och FI en större insikt i problemen som kan uppstå för de olika egenskaperna i försäkringsbranschen.

Ur denna studie har det även framkommit ett missnöje kring IFRS 17 och att denna standard inte är kompatibel med försäkringsbranschen och dess verksamhet. Framtida forskning på området skulle

därför kunna undersöka IASB:s framtagande av principen för att möjliggöra en intressant insikt och inbringa djupare förståelse kring de bakomliggande motiven till införandet av IFRS 17.

Källförteckning

André, P., Walton, P.J., Yang, D. (2012) Voluntary Adoption of IFRS: A Study of Determinants for UK Unlisted Firms, *Social Science Research Network*. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-15]

Barth, M.E., Landsman W.R., Lang, M.H. (2008) International accounting standards and accounting quality, *Journal of Accounting Research*. Vol. 46 nr. 3, ss. 467–498. Tillgänglig: LUBsearch [2021-03-25]

Bassemir, M. (2018) Why do private firms rarely adopt IFRS? *Accounting and Business Research*. Vol. 43 nr. 3, ss. 237–263. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Bassemir, M., Novotny-Farkas, Z., (2018) IFRS adoption, reporting incentives and financial reporting quality in private firms. *J. Bus. Finance Account.* Vol. 45 nr. 7/8, ss. 759–796. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-16]

Bell, E. & Bryman, A., (2017) *Business Research Methods*. Tredje upplagan. Oxford: Oxford University Press.

Bertrand, J., Brebisson, H., Burietz, A. (2020) Why choosing IFRS? Benefits of voluntary adoption by European private companies. *International Review of Law and Economics*. Vol 65, art. 105968. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Bogner, A. & Menz, W. (2009) The theory-generating expert interview: Epistemological interest, forms of knowledge, interaction. I Bogner, A., Littig, B. & Menz, W. (Red.) *Interviewing experts*. Kap. 2, ss. 43-80. New York: Palgrave Macmillan.

Bolagsverket (2018) Företag av allmänt intresse Bolagsverket. Tillgänglig online: <https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/fler/foretag-av-allmant-intresse-1.13271> [2021-03-29]

Bolagsverket (u.å.) Årsredovisning för aktiebolag. Tillgänglig online: <https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning> [2021-04-06]

Brown, P. (2011) International Financial Reporting Standards: what are the benefits? *Accounting and Business Research*. Vol. 41 nr. 3, ss. 269-285. Tillgänglig: LUBsearch [2021-05-18]

Capgemini (2018) IFRS 17 and IFRS 9 – Two standards linked to each other shaping the insurance sector. Tillgänglig online:

<https://www.capgemini.com/de-de/2018/06/ifrs-17-and-ifrs-9-two-standards-linked-to-each-other-shaping-the-insurance-sector/> [2021-04-22]

Carrington, T., Catusus, B., Eklöv, A.G., Johed, G., Lundqvist, P., Marton, J., Runesson, E. (2015) IFRS - dilemman och utmaningar. Lund, Studentlitteratur.

Christensen, H. (2012) Why do firms rarely adopt IFRS voluntarily? *Review of Accounting studies*. Vol. 17 nr. 13, ss. 518–525. Tillgänglig: LUBsearch [2021-03-28]

Christenson, C. (1983) The Methodology of Positive Accounting, *Accounting Review*. Vol. 58 nr. 1, ss.1-22. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Collin, S-OY, Tagesson, T, Andersson, A, Cato, J & Hansson, K. (2009) Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or concurrent theories. *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 20 nr. 2, ss. 141–174. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Daske, H. & Gebhardt, G. (2006) International Financial Reporting Standards and experts' perceptions of disclosure quality. *ABACUS*. Vol. 42 nr. 3–4, ss. 461–498. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

De Jong, A., Rosellón, M., & Verwijmeren, P. (2006) The economic consequences of IFRS: the impact of IAS 32 on preference shares in the Netherlands. *Accounting in Europe*. Vol. 3 nr. 1, ss. 169-185. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-15]

Deegan, C. & Unerman, J. (2011) *Financial Accounting Theory*. Second European Edition. Berkshire, McGraw-Hill Education.

DiMaggio, P.J. & Powell, W.W. (1983) The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*. Vol 48. ss. 146-160. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-13]

Eierle, B. & Haller, A. (2009) Does Size Influence the Suitability of the IFRS for Small and Medium-Sized Entities? – Empirical Evidence from Germany. *Accounting in Europe*. Vol. 6 nr. 2, ss. 195–230. Tillgänglig: Google Scholar [2021-03-08]

Fields, T.D., Lys, T.Z. & Vincent, L. (2001) Empirical Research on Accounting Choice, *SSRN electronic journal*. Vol. 31 nr. 1–3, ss. 255–307. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-10]

Finansinspektionen (2020) Beslutspromemoria, Dnr 20-1823. Tillgänglig online: <https://www.fi.se/contentassets/5c001c182fa84c5558b98a2b79367cc48/beslutspm-fs-2024.pdf> [2021-04-05]

Goncharov, I. & Zimmermann, J., (2006) Do accounting standards influence the level of earnings management? Evidence from Germany. *SSRN electronic journal*. Vol 61. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-14]

Hitz, J.M. & Müller-Bloch, S., (2016) Why Do Firms Downlist? Evidence on the Costs of IFRS Compliance and Enforcement. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-27]

Iatridis, G. (2010) International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*. Vol. 19 nr. 3, ss. 193-204. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

IFRS (u.å.) Who uses IFRS standards? Tillgänglig online: <https://www.ifrs.org/> [2021-04-08]

IFRS (2017) IFRS 17 Fact sheet. Tillgänglig online: <http://ifrs.org> [2021-04-08]

Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*. Vol. 3 nr. 4, ss. 305-360. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-14]

Jones, S. and Higgins, A.D. (2006) Australia's Switch to International Financial Reporting Standards: A Perspective from Account Preparers. *Accounting and Finance*. Vol. 46 nr. 4, ss. 629–652. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Litjens, R., Bissessur, S., Langendijk, H. & Vergoossen, R. (2012) How Do Preparers Perceive Costs and Benefits of IFRS for SMEs? Empirical Evidence from the Netherlands, *Accounting in Europe*. Vol. 9 nr. 2, ss. 227-250. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Lunds universitet (2021), Historia: Källvärdering. Tillgänglig online:

<https://libguides.lub.lu.se/c.php?g=296971&p=1989128> [2021-04-16]

Kim, J.B., Liu, X., & Zheng, L. (2012) The Impact of Mandatory IFRS Adoption on Audit Fees: Theory and Evidence, *Accounting Review*. Vol. 87, nr. 6, ss. 2061–2094. Tillgänglig: LUBsearch [2021-05-18]

Kim, J. B., & Shi, H. (2012) IFRS reporting, firm-specific information flows, and institutional environments: International evidence. *Review of Accounting Studies*. Vol. 17 nr. 3, ss. 474-517. Tillgänglig: Google Scholar [2021-05-18]

Karmańska, A. (2017) Benefits and costs of IFRS implementation in the opinion of Polish certified auditors. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*. Vol. 2017, nr. 95 (151), ss. 147-162. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-03]

Marton, J., Pettersson, A. & Lundqvist, P. (2018) IFRS i teori & praktik. Upplaga 5. Stockholm: Sanoma Utbildning AB.

Matonti, G. & Iuliano, G. (2012) Voluntary adoption of IFRS by Italian private firms: A study of the Determinants, *Eurasian Business Review*. Vol. 2 nr. 2, ss. 43-70. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Morris, R.D., Gray, S.J., Pickering J., Aisbitt, S. (2014) Preparers' Perceptions of the Costs and Benefits of IFRS: Evidence from Australia's Implementation Experience, *Accounting Horizons*. Vol. 28 nr. 1, ss. 143–173. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Nobes, C. & Parker, R. (2010) Comparative International accounting, Harlow: Pearson Education Limited.

Ozu, C., Nakamura, M., Nagata, K., Gray, S.J. (2018) Transitioning to IFRS in Japan: Corporate Perceptions of Costs and Benefits, *Australian Accounting Review*. Vol. 28 nr. 1, ss. 4-13. Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

PwC (2020) In Transition - The latest on IFRS 17 implementation. Tillgänglig online:
<https://www.pwc.com/us/en/cfodirect/assets/pdf/insurance-contracts/pwc-in-transition-march-2020-IASB%20meeting.pdf> [2021-04-22]

Senyigit, B.Y. (2014) Determinants of voluntary IFRS adoption in an emerging market: Evidence from Turkey. *Accounting and Management Information Systems*. Vol. 13 nr. 3, ss. 449-465.
Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-16]

Skatteverket (2021) Redovisningens syfte. Tillgänglig online:
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.6/3200.html> [2021-04-14]

Statista (u.å.) Trends in global export volume of trade in goods from 1950 to 2019. Tillgänglig online:
<https://www.statista.com/statistics/264682/worldwide-export-volume-in-the-trade-since-1950/>
[2021-04-16]

Sterling, R.R. (1990) Positive Accounting: An assessment. *ABACUS*. Vol. 26 nr. 2, ss. 97–135.
Tillgänglig: LUBsearch [2021-04-12]

Svensk Försäkring (2016) Solvens II. Tillgänglig online: <https://www.svenskforsakring.se/>
[2021-05-07]

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2011) Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Kap. 13, ss. 194-210. Malmö: Liber.

Revisorsinspektionen (2019) Marknadsandel för revision av företag av allmänt intresse.
Tillgänglig online:
<https://www.revisorsinspektionen.se/publikationer/marknadsandel-for-revision-av-foretag-av-allmant-intresse/> [2021-04-14]

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1978) Towards a positive theory of the determination of accounting standards. *Accounting review*, ss. 112-134. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-14]

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1990) Positive accounting theory: a ten year perspective. *Accounting review*, ss. 131-156. Tillgänglig: Google Scholar [2021-04-14]

Författningar & Förordningar

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. EUT L 243, 11/09/2002 s. 0001 - 0004.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II). EUT L 12, 17/1/2015, s. 1–797

FFFS 2008:25 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Stockholm: Finansinspektionen. Tillgänglig online:

<https://www.fi.se/contentassets/1c20f66e5a48439eb190bc77ed5f0f8b/fs0825.pdf> [2021-05-18]

FFFS 2009:12 Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) om årsredovisning i försäkringsföretag. Stockholm: Finansinspektionen. Tillgänglig

online: <https://www.fi.se/contentassets/c45f2b9928294a78a4d4c41f4c03d759/fs0912.pdf>

[2021-04-16]

FFFS 2019:23 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Stockholm: Finansinspektionen. Tillgänglig online:

<https://www.fi.se/contentassets/ee32af651a9e43b08886a7600f977a9d/fs1923.pdf> [2021-05-18]

FFFS 2020:24 Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Stockholm:

Finansinspektionen. Tillgänglig online:

<https://www.fi.se/contentassets/5c001c182fa84c558b98a2b79367cc48/fs2024.pdf> [2021-04-16]

Bilagor

Bilaga 1 - Förfrågan om intervju

Hej XXX,

Vi är tre studenter från Lunds universitet som skriver en kandidatuppsats inom redovisning och som gärna vill komma i kontakt med Er i form av en intervju som kommer att hjälpa oss att genomföra vår studie.

Syftet med vår studie är att undersöka och analysera huruvida Försäkringsbolag fortsatt kommer följa IAS/IFRS i sin koncernredovisning efter att kravet för det slopades av Finansinspektionen den 1 december 2020 och det nu är frivilligt för de berörda företagen.

Intervjun sker via zoom eller annat önskvärt digitalt verktyg och vi kommer att ställa frågor om det redovisningsregelverk som Ni använder idag, frågorna kan skickas i förväg om så önskas. Intervjun beräknas inte ta längre än 30 minuter. Era svar kan vara anonyma vid publiceringen av vår studie om så önskas.

Förslag på datum (vi är tillgängliga under hela de dagar som är föreslagna) för en intervju är följande:

- 19 april
- 21 april
- 25 april
- 29 april
- 1 maj

Vi är flexibla och har möjlighet för intervju andra datum om det passar Er bättre. Om Du tror att detta ärende passar någon annan i din organisation bättre, är vi tacksamma om Du kan hänvisa oss vidare. Hör gärna av Er om detta skulle vara intressant för er eller om Ni har några frågor.

Med vänliga hälsningar,

Emil Adméus, Petronella Sandberg, William Rönnlund

Bilaga 2 - Intervjuguide

Hej XX,

Nedan följer de frågor som vi önskar att ni besvarar under vår kommande intervju. Under intervju kan det förekomma följdfrågor på era svar till frågorna nedan, följdfrågor kommer främst ställas till vilka för- och nackdelar som ni såg med ert beslut angående fortsatt eller icke-fortsatt användning av IFRS. Tack än en gång för att ni tar er tid att medverka!

1. Hur tog ni koncernen emot beslutet? Var det positivt/negativt?
2. Kommer ert företag att fortsatt tillämpa IFRS?
 - Om Nej, kommer ni gå över till lagbegränsad IFRS?
3. Står ert beslut fast eller kommer ni att revidera beslutet inom de närmsta 5 åren och se om det finns möjlighet att övergå till något annat regelverk?
4. Hur har diskussionerna kring beslutet gått? Vilka var delaktiga och var ni överens om beslutet?
5. Vilka fördelar såg ni med att fortsatt/ej fortsatt tillämpa IFRS? Vilken fördel var den främsta av dessa?
6. Vilka nackdelar såg ni med att fortsatt tillämpa IFRS? Vilken nackdel var den främsta av dessa?